din împrejurărĭ seriόse — și lumea și persόnele acelea carĭ cunoscŭ legătura însĕ nu și causa rupturei, o atribue totŭ bărbaților.

— Cum scițĭ sĕ vĕ acoperițĭ defectele inimeĭ și sĕ vĕ scusațĭ ușurința caracteruluĭ! — îĭ ḑise cumnată-sa.

— Defecte ale inimeĭ, ușurințe de caracterŭ avemŭ și uniĭ și alțiĭ, bărbațiĭ ca și femeile, — rĕspunse elŭ. Nu voiescŭ sĕ părtinescŭ bărbațiĭ, nu voiescŭ nicĭ gândescŭ chiarŭ sĕ apărŭ greșalele lorŭ, sĕ scuzezŭ ușurințele unora, defectele altora și lipsa multora de acea delicatețe a simțimêntelorŭ care 'ĭ arŭ putea face sĕ înțelégă și sĕ scie prețui pe femeia care arŭ merita. Dérŭ déca bărbațiĭ suntŭ rĕĭ, ingrațĭ și perfiḑĭ, déca aŭ defecte ale inimeĭ și ușurințe de caractere, femeile suntŭ, maĭ adesea, causa; ele aŭ puterea de a transforma defectele în calitățĭ și a schimba chiarŭ natura bărbaților este fórte mare.

S'aŭ vĕḑutŭ bărbațĭ carĭ aŭ începutŭ relațiunile lorŭ prin glumă și aŭ sfârșitŭ seriosŭ; prin capriciŭ, care maĭ târḑiŭ s'a transformatŭ în amorŭ.

De unde óre vine acéstă schimbare care este cu totulŭ contrarie acelorŭ amorurĭ despre carĭ vorbiamŭ — începute cu mare furie și terminate totŭ așa de iute? De unde, déca nu de la femee? Femeia a științŭ sĕ câștige inima amantuluĭ, a științŭ sĕ se facă iubită; va sĕ ḑică nu inima bărbatuluĭ este defectuósă, nu caracterulŭ sĕŭ este ușurelŭ. Afară de aceĭ bărbațĭ sensualiștĭ carĭ nu caută o femeie altŭ-ceva de câtŭ materia, carĭ nu iubescŭ de câtŭ corpulŭ eĭ, afară de aceștia ḑicŭ, toțĭ bărbațiĭ nu dorescŭ maĭ bine de câtŭ sĕ iubéscă, căcĭ ce póte fi maĭ dulce, maĭ mare, maĭ sublimŭ ca amorulŭ? In ce altŭ póte afla cine-va adevĕrata fericire?

Așa dér de la femee depinde ca bărbatulŭ sĕ iubéscă; și pentru acésta nu este destulŭ ca o femee sĕ iubéscă,

trebue sĕ și știe cum sĕ iubéscă. Inima este atâtŭ de delicată și suntŭ niște lucrurĭ micĭ în apariuță, dér marĭ în realitate, carĭ o atingŭ atâtŭ de multŭ, în câtŭ femeia care nu înțelege acea delicatețe și nu observă acele micĭ lucrurĭ este pierdută.

— Și la care școlă se póte învĕța cum uă femeie sĕ iubiască? — îlŭ întrebă cumnată-sea zîmbindŭ.

— Nu există nicĭ uă școlă și nicĭ este trebuință, — rĕspunse elŭ. — E destulŭ sĕ aibă cine-va delicatețea simțurilorŭ, francheţe de caracterŭ și o inimă seriósă și sinceră, pentru ca iubindŭ sĕ se facă totŭ uă dată și iubită.

O femeie seriósă cândŭ se hotărasce sĕ se dea în brațele unuĭ bărbatŭ, trebuie ca maĭ 'nainte sĕ se hotărască de a fi sinceră și francă cu dênsulŭ; sĕ-șĭ dea inima întrégă, fără reserve, fără reticențe. Sĕ aibă în fine curajulŭ a mărturisi că este învinsă, deschiḑêndu-șĭ inima aceluia pe care iubesce, pentru a 'ĭ arĕta tăria amoruluĭ sĕŭ; acésta este datóre sĕ o facă fiindŭ singura scuḑă a căderei séle.

Suntŭ ênsĕ multe și fórte multe femeĭ carĭ nu numaĭ că nu știŭ sĕ iubéscă, dér încă aŭ, precum ḑiceaĭ pentru bărbațĭ, și defecte de inimă și ușurință de caracterŭ. Defectele suntŭ acelea despre carĭ vorbiĭ, de a nu înțelege nicĭ delicatețele inimeĭ, nicĭ câtŭ de mare, seriosŭ și sublimŭ este amorulŭ nicĭ de a ști sĕ facă sacrificiile la timpŭ, sacrificiĭ pe carĭ cu tóte astea le facŭ maĭ têrḑiŭ, ênsĕ... prea têrḑiŭ: iér ușurința de caracterŭ este aceia de a asculta consiliile unorŭ amice carĭ aŭ pretențiunea de a cunósce inima bărbațilorŭ, și a sci, așa credŭ ele, cumŭ o femeie sĕ póte face iubită; acele consiliĭ suntŭ: de a nu arĕta amantuluĭ multă iubire, de a 'ĭ face totŭ-d'auna și în tóte greutățĭ, de a se face așteptată și adesea chiarŭ în zadarŭ, de a 'lŭ pune în ge-

lozie; și alte asemenea manopere totŭ atâtŭ de próste câtŭ și de nesocotite. Cu asemenea mijlóce uă femeie face celŭ maĭ urâtŭ efectŭ, căcĭ ele arată că dênsa este o ființă ordinară.

Ce impresiune voițĭ sĕ facă unuĭ bărbatŭ o femee care se găsesce în brațele luĭ fără ca sĕ 'lŭ iubéscă, pe câtŭ timpŭ dênsa 'ĭĭ ascunde iubirea? Cum inima amantuluĭ nu se va simți atinsă vĕḑêndŭ că femeea aceia nu pune prețŭ pe întâlnirile lorŭ, pe câtŭ timpŭ nu vine și se face în zadarŭ așteptată. Séŭ și décă vine ênsĕ după uă lungă și obositóre așteptare — și fără nicĭ uă causă, — prin acésta nu probéză ea indiferență? Dér greutățile în tóte și totŭ-d'auna, ce însemnéză ele? și cum n'aŭ sĕ producă rĕcélă și desgustŭ? In adevĕrŭ suntŭ multe greutățĭ pe carĭ uă femeie le întêmpină, ênsĕ ele au pot fi totŭ-d'auna, și atuncĭ cândŭ seriosŭ ele esistă amantulŭ trebue sĕ le cunóscă, dér când scie că nu esistŭ atâtŭ pe câtŭ i se făcu, ce trebue sĕ créḑă elŭ?

Și apoĭ, décă uă femee nu se silesce sĕ învingă chiarŭ greutățile seriόse, décă nu face sacrificiile chiarŭ cele maĭ marĭ, care este proba amoruluĭ sĕŭ? Pentru ce 'șĭ a călcatŭ în piciόre datoriĭ, pentru ce 'șĭ a pusŭ în jocŭ onόrea, pentru ce s'a expusŭ la critică? Numaĭ pentru ca sĕ ḑică că iubesce că s'a închinatŭ amoruluĭ?

Dér amorulŭ, lipsitŭ de totŭ ce póte proba existența sea, sfârșasce ca în locŭ de a fi sublimŭ sĕ devie ridicol, și în locŭ de interesŭ sĕ inspire desgustŭ...

Nu vedemŭ astă-ḑĭ în lume cum legăturilorŭ celorŭ maĭ ordinare, relațiunilorŭ celorŭ maĭ scârbóseli se daŭ numirea de amorŭ? Care arŭ fi deosebirea între uă femeie ușurică? Intre uă femeie care a căḑutŭ prin amorŭ și aceia care a cedatŭ prin ușurință? Cum arŭ putea amantulŭ sĕ deosebéscă amorulŭ de capriciŭ? Cum, pe

câtŭ timp dênsa 'şĭ ascunde inima şi arétă cu totulŭ alta de ceia ce simte ?

Ênsĕ cea maĭ înjositóre şi nesocotită manoperă este aceia de a pune pe amantŭ în gelozie. Amŭ spusŭ credinţa mea despre amorŭ, amŭ spusŭ că elŭ nu póte sĕ esiste décă ilusiunile disparŭ ; eĭ bine ce ilusiunĭ voiţĭ sĕ aibă amantulŭ cândŭ vede pe amanta sea cochetândŭ cu alţiĭ, totŭ-d'auna înconjurată şi primindŭ cu surâsulŭ pe buze vorbele şi complimentele ce i se adreséză ? Cum póte elŭ lua în seriosŭ amorulŭ aceleĭ femeĭ, pe câtŭ timpŭ vede că acelŭ amorŭ nu este atâtŭ de mare, nicĭ ca sĕ 'ĭ umple inima, nicĭ ca sĕ deştepte într'ênsa sentimentulŭ indignaţiuneĭ, şi sĕ revolte amorulŭ sĕŭ propriŭ vĕḍêndŭ câtŭ de uşurică o credŭ aceĭ bărbaţĭ carĭ o înconjöră în speranţă că vocea lorŭ va aflare sunetŭ în inima eĭ, inima pe care cu tóte astea dênşiĭ o sciŭ că este dată ? Póte fi uă maĭ mare insultă pentru uă femee seriósă de câtŭ aceia de a fi pretutindenĭ şi totŭ-d'auna încongiurată şi urmărită, maĭ cu sémă, o repetŭ, cândŭ se scie că inima eĭ este deja dată ?

Dér chiarŭ cândŭ nimenĭ nu arŭ sci că dênsa are unŭ amantŭ, êncĕ urmărirea lorŭ arŭ fi o insultă, căcĭ uă femee seriósă nu trebuie sĕ dea speranţe, ea cată sĕ insufle respectŭ ; speranţe se daŭ numaĭ aceluĭ bărbatŭ pentru care inima eĭ simte şi alŭ căruĭ amorŭ îĭ este necesarŭ, altŭ-felŭ chiarŭ aceia de carĭ dênsa este înconjurată suntŭ ceĭ d'ântêiŭ pentru a o despreţui pe câtŭ timpŭ ea însăşĭ nu se respectă ...

De arŭ sci chiarŭ amantulŭ că tóte aceste fapte ale eĭ nu aŭ altŭ scopŭ de câtŭ acela de a se putea face şi maĭ multŭ iubită, âncă aceste mijlóce arŭ fi nenorocite, căcĭ nu este destulŭ ca dênsa sĕ aibă numaĭ stima luĭ ; ea trebue sĕ aibă şi pe aceia a lumeĭ. Pentru cine adevĕratŭ iubesce, obiectulŭ amoruluĭ sĕŭ este atâtŭ de

susŭ pusŭ în câtŭ nu trebuie sĕ 'lŭ atingă nimicŭ; elŭ trebue sĕ fiă și pentru lume unŭ obiectŭ de stimă și de adorațiune. Astŭ-felŭ dér décă chiarŭ fiindŭ sigurŭ de amanta sea și âncă nu arŭ fi de ajunsŭ pentru ca elŭ sĕ o pótă iubi din tótă libertatea inimeĭ séle, ce trebue sĕ fiă atuncĭ cândŭ o crede uă femee ușurică — pe câtŭ timpŭ nu scie nimicŭ despre scopulŭ faptelorŭ; séle, — căcĭ nu este nicĭ unŭ midlocŭ de a putea cine-va vedea în inimă. *O! décă arŭ esista acestŭ midlocŭ câte suferințe arŭ fi crutate, câte legăturĭ nu arŭ maĭ fi sfărâmate...*

Iată pentru ce amŭ disŭ că așŭ dori sĕ citescŭ în inimĭ, căcĭ atuncĭ așŭ sci în care din ele s'arŭ puté găsi seriositatea, franchețea și sinceritatea. Dér ațĭ râsŭ pentru că nu cunoștéțĭ âncă ideia mea despre amorŭ, décă elŭ se forméză séŭ se inspiră; acum ênsĕ, cândŭ v'amŭ spus'o, putețĭ înțelege cum unŭ bărbatŭ póte sĕ placă maĭ multe femeĭ d'uă-dată, căcĭ este mare deosebire între a plăcea și a iubi. Noĭ bărbațiĭ începemŭ prin a plăcea și sfârșimŭ prin *a iubi;* femeile cu totulŭ din contra, începŭ prin a iubi și sfârșescŭ prin... *a uita.*

— Rêndulŭ d-v. sĕ protestațĭ, — dise rîdêndŭ Pavelŭ, adresându-se către nevasta sea și către Maria.

— Ce dicĭ d-ta despre aceste ideĭ și teoriĭ emise de Alexandru? — întrebă dâmbindŭ Mathilda pe Maria.

— Nu sciŭ ce sĕ dicŭ. N'amŭ experiență în acéstă matarie atâtŭ de delicată, pentru ca sĕ mĕ potŭ pronunța într'unŭ modŭ absolutŭ; prin instinctŭ ênsĕ îmĭ pare că suntŭ multe adevĕrurĭ în totŭ ceia-ce a spusŭ d-lŭ Alexandru. Mărturisescŭ că l'amŭ ascultatŭ cu multă plăcere și amŭ rĕmasŭ încântată.

— Și eŭ mărturisescŭ că aĭ dreptate, — dise Mathilda adresându-se către Alexandru, ênsĕ găsescŭ că te aĭ depărtatŭ de lumea reală și te-aĭ camŭ rătăcitŭ în cea i-

dealā. Ia femeia așa cum este, cu slăbiciunile eĭ carĭ o facŭ sĕ se încânte cândŭ cine-va îĭ spune că este frumósă, încântătóre etc. Nu 'ĭ pretinde să renunțe la plăcerea de a asculta acele vorbe care flatéză...

— Știŭ cum este femeea, — întrerupse Alexandru, dérŭ eŭ amŭ vorbitŭ de cum ar trebui sĕ fie. Nu pretindŭ nimic, căcĭ nu eŭ voiŭ putea sĕ transformŭ lumea, ênsĕ cândŭ amŭ vorbitŭ astŭ-felŭ, cândŭ amŭ arătatŭ cumŭ este femeia, a fostŭ ca sĕ rĕspundŭ la ceia ce aĭ ḑisŭ că bărbațiĭ aŭ ușurințe de caracterŭ, și sĕ vĕ demonstrez, că rĕulŭ nu vine de la dênșiĭ. Nu bărbațiĭ aŭ ușurințe, ci femeile aŭ slăbiciunĭ, dupĕ cum singură mărturisescĭ. Déca ele nu potŭ renunța la slăbiciunile lorŭ, celŭ puținŭ sĕ nu se maĭ plângă de bărbațĭ, căcĭ eĭ nu suntŭ de câtŭ aceia ce 'ĭ facŭ femeile.

— Cu tine numaĭ sfârșesce cine-va, — ḑise Mathilda sculându-se, aidemŭ sĕ mergemŭ, căcĭ este têrḑiŭ. Nu suntemŭ de câtŭ numaĭ noĭ carĭ turburămŭ liniștea nopțeĭ.

Eĭ plecară, și eșindŭ din alee Pavel ḑise:

— Ce monotonŭ orașŭ! Nu suntŭ încă unŭ-spre-ḑece ore și nu se maĭ vede nimenĭ pe strade, ba nicĭ măcarŭ vre-uă ferĕstră luminată; tótă lumea deja culcată.

Și pe unŭ asemenea timpŭ frumosŭ! — exclamă Alexandru. Ce trebuie sĕ fie când timpulŭ este urâtŭ. Iarna credŭ că se culcă de pe la 7 ore.

— Fie-care țéră cu obiceiurile séle, ḑise Mathilda. Noĭ carĭ în țéra nóstră avemŭ obiceiulŭ de a face nóptea ḑiuă și ḑioa nópte găsimŭ curiosŭ că se póte cine-va culca de vreme. Dér óre bune suntŭ obiceiurile nóstre? Bine facemŭ că ne culcămŭ așa de têrḑiŭ?

— Suntŭ de acordŭ că nicĭ obiceiurile nóstre nu sunt bune, — respunse Pavel, — ênsĕ între douĕ extreme

este bine sĕ se alégă mijlocia. Ióta, priviţĭ, adăogă elŭ, ajungêndŭ la pórta otelulŭĭ pe care o găsi închisă, ne aŭ închisŭ deja pórta.

— Asta dovedesce că nicĭ chiarŭ viaţă publică nu este în acestŭ orașŭ, — ḑise Alexandru bătêndŭ în pórtă.

— Ne-aĭ lăsatŭ pe din afară, — ḑise Pavel portaruluĭ după ce deschise.

— Apoĭ, domnilorŭ, eŭ vĕ credémŭ acasă, — respunse elŭ.

— Așa de vreme închidețĭ? întrebă Alexandru.

— Nu este de vreme, — rĕspunse elŭ, ceasurile orŭ fi la unŭ-spre-ḑece, și aicĭ la ḑece tótă lumea este culcată, — adaogă portarulŭ începêndŭ a căsca.

Eĭ se urcară râḑêndŭ de căscăturile portaruluĭ și, ajungêndŭ înaintea camerilorŭ îșĭ luară nópte bună și se despărțiră.

VIII

Alexandru îndată ce intră în camera sa, deschise feréstra pentru a lăsa sĕ intre recórea plăcută a nopțeĭ.

Camera fiindŭ în fața stradeĭ și luna, în dreptulŭ eĭ, elŭ se așeḑă la ferêstră, și privindŭ stradele deșarte, casele cu ferestrele închise și întunecate, la spatele cărora se află munțiĭ alŭ cărorŭ conturŭ era și maĭ mărețŭ prin întunecimea caselorŭ, — asculta sgomotulŭ ușorŭ și linŭ alŭ apeĭ din canalulŭ ce curgea pe sub ferestre, singurulŭ sgomotŭ care întrerupea tăcerea nopțeĭ.

Privia, asculta și se gândia. Gândea cum a doua-ḑi are sĕ se desparță de Maria, cu a căreĭ societate se obicĭnuise și 'ĭ era atâtŭ de plăcută; care 'ĭ inspirase mult interesŭ și fără de care simția că are sĕ 'ĭ fie greŭ.

— Sĕ mergemŭ după dênsa, îșĭ ḑicea elŭ, îmĭ vine greŭ. Ce arŭ însemna sĕ mĕ desparțŭ de fratele meŭ și

de cumnata-mea cu carĭ amŭ plecatŭ ca sĕ petrecemŭ împreună. Și apoĭ, suntŭ eŭ óre sigurŭ că așŭ putea sĕ câștigŭ inima eĭ ? Este adevĕratŭ că societatea mea nu 'ĭ displace, se pare chiarŭ că 'ĭ face plăcere, dérŭ asta nu probézǎ nimicŭ seriosŭ, se póte ca sĕ fie efectulŭ libertățeĭ în care se găsesce astă-dĭ, departe de soțulŭ eĭ care va fi maltratând'o, și astŭ-felŭ negreșitŭ că nu 'lŭ póte iubi. Se maĭ póte încĕ ca limbagiulŭ meŭ, pe lêngă că se va fi deosebindŭ cu totulŭ de acela cu care o a obicĭnuitŭ elŭ, maĭ are âncă și preciulŭ noutățiĭ care sĕ o facă a mĕ asculta cu interesŭ. Sĕ maĭ pótă încĕ sĕ fie și efectulŭ călătorieĭ și impresiunea posițiunilorŭ încântătóre — ce și dênsa, ca și mine, pentru prima óră le a cunoscutŭ, — carĭ sĕ mișce sufletulŭ sĕŭ... Eĭ, dér atuncĭ arŭ fi multe șanse pentru mine, inima eĭ astŭ-felŭ deschisă așŭ putea s'o surprindŭ.

S'o surprindŭ! O nu, căcĭ când se va desmetici, când va vedea că nu mĕ iubesce, că s'ă amăgitŭ, că a fostŭ surprinsă de acele momente de retăcire, despre carĭ eŭ amŭ vorbitŭ condamnêndu-le, atuncĭ câtŭ are sĕ sufere ea și câtŭ amŭ sĕ sufer eŭ, căcĭ simțŭ că așŭ iubi-o..; lêngă dênsa mĕ simțŭ maĭ mișcatŭ ca lêngă altele.

Elŭ tăcu câte-va momente, în care timpŭ îșĭ aduse aminte de aventura sea de la Ploescĭ.

— Dérŭ și aceia, urmă elŭ, mĕ interesa câtŭ timpŭ a fostŭ înaintea ochilorŭ meĭ, și în urmă, după ce nu amŭ maĭ vĕḑut'o amŭ uĭtat'o... Așa este, ênsĕ pentru Maria simțŭ unŭ interesŭ multŭ maĭ viŭ; este mare deosebire între ceia ce simțémŭ vis-à-vis de aceia de la Ploiescĭ și ceia ce simțŭ lêngĕ Maria.

Eĭ, dérŭ se póte ca acésta sĕ fiă efectulŭ ce 'lŭ atribuiamŭ Marieĭ; impresiunea locurilorŭ ce amŭ vĕḑutŭ a pututŭ sĕ 'mĭ deschiḑă inima maĭ multŭ de câtŭ era cândŭ mĕ aflamŭ la Ploiescĭ. Nu sciŭ nicĭ eŭ singurŭ

ce sĕ credŭ; s'arŭ putea prea bine ca sĕ mĕ inşelŭ... Nu póte cine-va în uă ḑi séŭ douĕ sĕ înţelégă décă ceia ce se petrece în inima sea este ceva seriosŭ séŭ trecĕtorŭ.

Dupĕ uă tăcere de câte-va momente, elŭ maĭ adaogă: Nu, acésta nu voiŭ face, arŭ fi uă nebunie...

Décă s'arŭ lăsa cine-va a fi luatŭ de curentulŭ impresiunilorŭ de momente, décă arŭ fi sĕ urmeze cunoscinţele ce le va face în calea sea, apoĭ cine scie de câte orí va trebui sĕ 'şĭ schimbe calea, şi unde arŭ ajunge.

Ḑicêndŭ acestea elŭ se sculă şi închiḑêndŭ numaĭ jaluziile pe carĭ le lăsă desfăcute, se desbrăcă şi se culcă. In urmă aprinse uă ţigară, deschise o carte şi dupĕ ce ceti vre o jumĕtate oră, stinse lumânarea şi adormi în sgomotulŭ apeĭ pe care îlŭ auḑea chiar în somnŭ, — atâtŭ de uşorŭ dormea.

A doua ḑi pe la şépte ore, tocmaĭ se dedea josŭ din patŭ cândŭ fratele sĕŭ intră pentru a 'lŭ întreba déca vrea sĕ mérgă cu dênsulŭ sĕ comande pesmeţĭ.

Alexandru priimi bucurosŭ.

— Pênĕ ne vom întórce noĭ va fi şi Mathilda îmbrăcată pentru a merge la alee sĕ luămŭ caféua, — ḑise Pavel.

— Sĕ mergemŭ, — respunse Alexandru care se îmbrăcă îndată.

Dupĕ treĭ cuarturĭ de oră eĭ se întórseră şi găsiră pe Mathilda aşteptându-ĭ.

— Mergemŭ sĕ luămŭ caféua la alee? — o întrebă Pavel.

— Mergemŭ; sĕ 'mĭ puiŭ pălăria şi suntŭ gata. Dar n'arŭ fi bine sĕ luămŭ şi pe Maria? — ḑise ea luĭ Alexandru pe cândŭ 'şĭ punea pălăria. — Iţĭ va părea caféua maĭ dulce.

— Da, da, fórte bine arŭ fi, rĕspunse elŭ, ideia este bună şi te rogŭ sĕ o realiseḑĭ.

— Mě ducŭ s'o întrebŭ déca vrea sě-ţĭ facă acéstă plăcere, ḑise ea plecândŭ spre uşe.

— Décă n'o vrea, sě-ĭ spuĭ că mě facŭ focŭ de supărare, — adăogă elŭ rîḑêndŭ.

— Lucrulŭ este gravŭ — rěspunse ea asemenea rîḑêndŭ şi eşindŭ pe uşe.

După cincĭ minute Mathilda se întórse.

— Eĭ bine? — întrebă Alexandru.

— Eĭ bine? rěspunse Mathilda cu o seriositate prefăcută şi cu unŭ tonŭ dramaticŭ, ea ţine pré multŭ ca sě nu te supere şi ast-felŭ a primitŭ.

— Bravo! escĭ nepreţuită, — îĭ ḑise Alexandru, şi luând'o de talie începu s'o învârtéscă valsulŭ.

— Astâmpără-te nebunule, — îĭ ḑise Mathilda. Aideţĭ că ne ascéptă Maria.

— O! déca este că ne ascéptă apoĭ sě nu maĭ pierdemŭ nicĭ unŭ momentŭ; din partea mea nu că aşŭ fi impacientŭ, dérŭ politeţa mě obligă ca sě n'o facŭ sě aştepte, ḑise Alexandru cu o seriositate comică.

— Da, da, sciŭ, respunse Mathilda cu aceiaşĭ seriositate; altŭ-felŭ 'ţĭ este silă de ea. Cândŭ o veḑĭ 'ţĭ s'aprindŭ ochiĭ... negreşitŭ de urâtă ce 'ţĭ este. Eĭ dérŭ ce sě facĭ, politeţa impune sarcinĭ, şi de astă dată sarcina trebue sě-ţĭ fie fórte grea.

— Atâtŭ de grea ḑise, elŭ cu uă prefăcută expresiune de resignaţiune, în câtŭ a'şĭ prefera maĭ bine pe Maria în braţe, orĭ câtŭ de urâtă 'mĭ este, de câtŭ sarcina pe umerĭ.

— Te creḑŭ, te creḑŭ, respunse Mathilda zîmbindŭ.

— Aide, aide, nebunilorŭ, le ḑise Pavel rîzêndŭ, unul maĭ nebunŭ de câtŭ altulŭ!

— Eştĭ tu cu minte multă! 'ĭ respunse Mathilda.

— Suntŭ; dérŭ ce sě facŭ eŭ cu mintea între doui nebunĭ?

— Décă eştĭ cu minte, de ce aĭ luatŭ de soţie pe uă nebună? 'ĭ respunse Alexandru.

— Bravo, bravo! Iţĭ place cum te a potrivitŭ? 'ĭ ḑise Mathilda rîḑêndŭ.

— Tot-d'auna amŭ avutŭ slăbiciune de nebunĭ, 'ĭ respunse Pavelŭ îmbrăţişând'o.

— Şi 'ţĭ a plăcutŭ sĕ trăiescĭ numaĭ între dênşiĭ. Acésta a'ĭ făcut'o de calculŭ, căcĭ numaĭ între nebunĭ aĭ pututŭ trece de omŭ cu minte, 'ĭ ripostă Mathilda fugêndŭ pe uşe.

Pavel şi Alexandru o urmară, rîḑêndŭ cu multă poftă de rĕspunsulŭ Mathildeĭ.

Mathilda âncĕ rîdea cândŭ intră la Maria, a căruĭ cameră era alăturĭ.

— Suntŭ gata, îĭ ḑise Maria. Dérŭ de ce rîdeţĭ?

Rîdŭ de nisce glume şi nebuniĭ făcute între noĭ, alŭ cărorŭ începutŭ a fostŭ Alexandru.

— Câtŭ sunteţĭ de fericiţĭ! Toţĭ veselĭ şi totŭ-d'auna împreună, ḑise Maria cu unŭ accentŭ de întristare.

— Este adevĕratŭ; ne potrivimŭ fórte multŭ în caractere. Intre noĭ nu esistă nicĭ unŭ desacordŭ, rĕspunse Mathilda, privindŭ în ochiĭ Marieĭ pentru a vedea ce efectŭ face rĕspunsulŭ sĕŭ.

— Potrivirea în caractere face viaţa dulce şi frumósă! esclamă Maria cu acelaşŭ accentŭ.

— Nu s'a înşelatŭ Alexandru în ideea sea, că Maria nu trăiesce bine cu bărbatulŭ sĕŭ, 'şĭ ḑise Mathilda în sine.

— Eŭ suntŭ gata, ḑise Maria dupĕ ce 'şĭ a pusŭ pălăria.

— Sĕ mergemŭ déră, rĕspunse Mathilda deschiḑêndŭ uşa.

In capulŭ scăreĭ, ele găsiră pe Pavelŭ şi pe Alexandru cu carĭ scoborârŭ împreună.

Ajunșĭ la alee, se așeḑară la uă masă și așteptândŭ cafelele cu lapte, începură a vorbi.

— La câte ore vreĭ tu sĕ plecămŭ? întrebă Pavel pe nevastă-sea.

— Cândŭ veĭ voi tu.

— Câte ore suntŭ de aicĭ pênĕ la Ellöpatak? întrebă Alexandru.

— Cu chervanulŭ ne trebuescŭ patru ore, rĕspunse Pavel.

— Atuncĭ nu avemŭ nevoe sĕ ne grăbimŭ.

— Eŭ gândescŭ că arŭ fi bine sĕ plecămŭ dupĕ douĕ-spre-ḑece ore, ḑise Mathilda, care înțelesese dorința luĭ Alexandru de a maĭ câștiga câte-va ore de plăcere în societatea Marieĭ. — Sĕ dejunămŭ pe la unŭ-spre-ḑece...

— Atuncĭ maĭ bine sĕ prânḑimŭ aicĭ la douĕ-spre-ḑece, dupĕ obiceiulŭ nemțescŭ, și sĕ plecămŭ pe la uă oră, o întrerupse Pavel.

Așa este și maĭ nemeritŭ, ḑise Alexandru. La douĕ-spre-ḑece vomŭ mânca maĭ cu poftă, și ajungêndŭ în băĭ vețĭ avea destulŭ timpŭ pênĕ séra ca sĕ vĕ aranjațĭ în camere; iară diséră vomŭ cina.

— Așa sĕ facem. Și dupĕ cafea pênĕ la vremea prânḑuluĭ, mergemŭ sĕ ne plimbăm prin orașŭ, ḑise Mathilda.

— Mergemŭ. Eŭ chiarŭ amŭ trebuința sĕ maĭ cumpărŭ câte ceva, rĕspunse Pavel.

Dupĕ ce luaseră cafelele, Pavel și Alexandru 'șĭ aprinseră țigările, și fumândŭ făcea felurite glume asupra îmbrăcămintelorŭ biḑare și formelorŭ imposibile ale pălăriilorŭ acelorŭ carĭ treceaŭ pe alee.

Pe acelŭ timpŭ întâlnea cine-va maĭ la fie-care pasŭ asemenea curiosităţĭ, la a cărorŭ vedere era imposibilŭ sĕ nu 'șĭ întórcă capul de maĭ multe orĭ și sĕ rîḑă, orĭ câtŭ arŭ fi fostŭ de seriosŭ.

— Iată unŭ fracŭ care de sigurŭ a avutŭ onóre se asiste la încoronarea Marieĭ Thereseĭ, ḑise Alexandru.

— Dérŭ pălăria aceia este nepreţuită căcĭ totŭ-d'o-dată servă şi de umbrelă, adăogă Pavel.

— De sigurŭ că şi fracurile ca şi pălăriile aŭ fostŭ lăsate prin testamente de către strămoşiĭ celorŭ carĭ le portŭ.

— Dérŭ malacófele! şi maĭ nepreţuite. In timpŭ de resbelŭ, séŭ de concentrărĭ, ele aducŭ marĭ serviciurĭ armateĭ, fiindŭ întrebuinţate ca corturĭ; iérŭ în timpŭ de pace suntŭ uă apărare sigură a acelorŭ carĭ le portŭ şi uă siguranţă pentru bărbaţiĭ lorŭ, ţine în respectŭ pe cutezătoriĭ carĭ arŭ voi sĕ atenteze la graţiile unora, tulburândŭ linişcea, atingêndŭ drepturile celor-l-alţĭ.

Mathilda şi cu Maria rîdeaŭ privindŭ la persónele în cestiune şi ascultândŭ pe Pavel şi pe Alexandru.

— Ce nebunĭ sunteţĭ, le ḑise Mathilda. Ce aveţĭ cu bieţiĭ ómenĭ? Negreşitŭ că mijlócele nu le permitŭ sĕ se ţie de mode şi de noutăţĭ. Uitaţĭ că aicĭ nu sunteţĭ în Bucurescĭ, şi că vĕ aflaţĭ într'unŭ oraşŭ, dupĕ cum se vede, săracŭ.

— Te înşelĭ, draga mea; din contra, este prea avutŭ. Cum póte sĕ fie săracŭ, unŭ oraşŭ care conţine uă mulţime de adevĕrate şi nepreţuite antichităţĭ, rĕspunse Alexandru.

— Déca aşŭ fi unŭ amatorŭ pasionatŭ pentru antichităţĭ şi aşĭ avea avere de sigurŭ aşĭ lăsa-o aicĭ orĭ câtŭ de mare arŭ fi ea, adăogă Pavel.

— Norocŭ că nu e nicĭ una nicĭ alta. Celŭ puţinŭ în casulŭ acesta a sciutŭ D-ḑeŭ ce face de n'a datŭ avere unuĭ nebunŭ ca tine, 'ĭ rĕspunse Mathilda rîḑêndŭ. Dérŭ aidemŭ sĕ mergemŭ, adăogă ea sculându-se, suntŭ nouĕ ore şi jumĕtate şi abia o sĕ avemŭ timpulŭ, pênĕ la ora

prânḑuluĭ, sĕ ne plimbămŭ prin orașŭ și sĕ ne facemŭ târguelile.

Eĭ plecară prin orașŭ și, plimbându-se maĭ pe tóte stradele, carĭ nu prea suntŭ numeróse, 'șĭ făceaŭ în acelașŭ timpŭ și têrguelile.

La unŭ-spre-ḑece ore și jumĕtate se întórseră la otelŭ și regulară totulŭ pentru a putea pleca îndată dupe mâncare.

La două-spre-ḑece șeḑură la masă și dupĕ uă oră Mathilda, Pavel și Alexandru 'șĭ luaŭ adio de la Maria, esprimând'uĭ mulțumirile lorŭ de a 'ĭ fi făcutŭ cunoscința și plăcerea ce aŭ gustatŭ fiindŭ împreună cu dênsa.

— Eŭ suntŭ datóre sĕ vĕ esprimŭ mulțumire și recunoscință pentru că m'ațĭ făcutŭ sĕ gustŭ uă adevĕrată plăcere în societatea d-vóstră. Câte treĭ împreună și cu nisce naturĭ atâtŭ de vesele și unite v'ațĭ fi amusatŭ totŭ atâtŭ de bine ca și cum nu așĭ fi fostŭ eŭ ; fără d-vóstră ênsĕ, mi s'arŭ fi urâtŭ, rĕspuns Maria

— Noĭ amŭ fi petrecutŭ bine, este adevĕratŭ, ênsĕ d-vóstră a-țĭ făcutŭ uă plăcută variațiune la viéța nóstră obicĭnuită, 'ĭ rĕspunse Mathilda cu uă ḑîmbire amicală.

— Astŭ-felŭ în câtŭ regretămŭ că ne despărțimŭ, adaogă Pavel.

— Și vomŭ păstra uă dulce suvenire de timpulŭ mult plăcutŭ de și fórte scurtŭ, care 'lŭ amŭ petrecutŭ împreună.

Maria le mulțumi pentru grațiositățile lorŭ și dându-le mâna 'și luară adio.

Alexandru, luându-'ĭ mâna, se uită la ochiĭ eĭ albaștri carĭ, pe lêngĕ langórea lorŭ obicĭnuită, de astă dată maĭ avéŭ și espresiunea întristăreĭ, ceia-ce îĭ făceaŭ și maĭ frumoșĭ. Espresiunea dulce a ochilorŭ cum și întristarea ce sĕ citea pe fruntea Marieĭ, îlŭ ameți atâtŭ de multŭ în câtŭ 'șĭ uită, séŭ nu se îndura, sĕ 'ĭ lase mâna.

Maria se uită la dênsulŭ cu uă ḑîmbire ușóră, dér melancolică, și își retrase încetŭ mâna.

In fine eĭ plecară.

IX

Ellöpatakul este unŭ satŭ românescŭ, pe care se află maĭ multe isvóre cu ape minerale. Intre aceste isvóre, unulŭ maĭ cu sémă, și care este principalul, conține uă apă fórte mult reputată pentru bólele de splină, ficatŭ și stomacŭ.

Satulŭ este situatŭ între munțĭ, ênsĕ nicĭ munțiĭ nu suntŭ tocmaĭ 'nalțĭ, nicĭ aŭ bradĭ ; iérŭ casele nu aŭ celŭ puținŭ avantagiulŭ de a fi pe cósta munțilorŭ, din contra tóte suntŭ pe vale. Acéstă situațiune a luĭ atâtŭ de josŭ aŭ făcutŭ pe locuitorĭ, săteniĭ românĭ, a 'ĭ da uă numire a lorŭ proprie, care este aceia de „Vălcele."

Cândŭ plouă, se simpte multŭ umiditatea căcĭ nu numaĭ că este, dupĕ cum amŭ spusŭ, prea josŭ, dérŭ êncĕ prin mijloculŭ luĭ curge unŭ canalŭ, pe care acoperindu-lŭ cu scândurĭ l'a făcutŭ locŭ de preumblare pentru vizitatorĭ.

Pe partea stângă a canaluluĭ — așa numită alee — fiind pușĭ icĭ și colea nisce pomĭ, dintre carĭ vre-o câțĭ-va numaĭ făceaŭ umbră, este un micŭ spațiŭ pe din 'naintea caselorŭ — și acela rĕŭ îngrijitŭ — care ênsĕ ne fiindŭ de ajunsŭ pentru numeroșiĭ visitatorĭ și multa mișcare la care suntŭ condamnațĭ aceĭ carĭ facŭ cură, a trebuitŭ sĕ acopere acelŭ canalŭ, transformându'lŭ în locŭ de preumblare.

Pe partea dréptă este drumulŭ singurulŭ pe unde trecŭ trăsurile, carele, vacile, caprele și chiarŭ porciĭ, carĭ adesea se maĭ rătăcescŭ și pe promenadă amestecându-se printre visitatorĭ. Caprele maĭ cu sémă, cu pro-

verbiala lorŭ fudulie — și în ideia că suntŭ animale de mare importanța, — voescŭ sĕ lase urme spre suvenirea trecereĭ lorŭ, și în adevĕrŭ că le și lasa...

Acestŭ drumŭ nicĭ este celŭ puținŭ bine pavatŭ, astfelŭ că déca ploă se face atâtŭ noroiŭ în câtŭ visitatoriĭ se înomolescŭ; iérŭ déca timpulŭ este uscatŭ atuncĭ prafulŭ înnécă promenada.

Sala de cură, atâtŭ de necesarŭ la orĭ-ce bae, pentru timpulŭ ploiosŭ, — și maĭ cu osebire acolo, unde ploile suntŭ dese pe lêngă, că este mică apoĭ nu feresce lumea nicĭ de vêntŭ, nicĭ de plóia care, parte curge prin învelitóre și parte este adusŭ de vêntŭ.

Cum vedețĭ, Ellöpatakul ca posițiune nu este încântătorŭ, iérŭ ca stabilimentŭ de băĭ este detestabilŭ.

Cu tóte astea pe acelŭ timpŭ elŭ avea multă viață, era mare animațiune, se petrecea fórte bine într'ênsulŭ.

Mare parte din visitatorĭ eraŭ venițĭ numaĭ de plăcere, și aceĭ chiarŭ carĭ veniseră de trebuință nu eraŭ atâtŭ de gravŭ bolnavĭ în câtŭ sĕ nu pótă lua parte la balurĭ și la preumblările de séră care, adesea țineaŭ pênĕ la mieḑulŭ nopțeĭ.

Orele în care musica avea obligația sĕ cânte eraŭ ca și în presentŭ, diminéța de la 6—8, și dupĕ amiaḑĭ asemenea. Insĕ séra ea cânta pe la restaurante — care sunt chiarŭ pe promenadă, — și, cum amŭ spusŭ, făcea că lumea sĕ stea pe alee pênĕ pe la mieḑulŭ nopțeĭ.

De multe orĭ la câte uă masă musica cânta tótă nóptea, pusă de vre-unŭ înflăcăratŭ maghiarŭ în speranța de a'șĭ răcori foculŭ de la inimă prin dulcele melodiĭ ale cérdașuluĭ, derŭ care sfêrșia prin a deveni... și maĭ aprinsŭ.

Serile maĭ cu sémă în care lumina luna eraŭ încântătóre. Vedea cine-va promenada plină de lume de diferite naționalitățĭ, românĭ de la noĭ, românĭ din Transilvania,

Maghiarĭ, Nemţĭ, Grecĭ şi fórte puţinŭ Saşĭ şi Israiliţĭ. Cea maĭ mare parte eraŭ femeĭ şi, cele maĭ multe tinere şi gentile déca nu chiarŭ frumóse.

Tineriĭ aveaŭ multŭ de lucru; eĭ cântaŭ amorulŭ pe tóte tonurile, ênsĕ încet., séŭ cum se dice la noĭ, la ureche pentru ca sĕ fiă audiţĭ numaĭ de acelea cărora cântaŭ; şi foculŭ ce puneaŭ în cântecul lorŭ precum şi flacările ochilorŭ celorŭ pe care eĭ curtaŭ, sfârşia prin a le aprinde inima.

Ele, sub influenţa libertăţeĭ — cele maĭ multe fiindŭ venite singure, — sub impresiunea luneĭ care în totd'auna deschide inima şi o dispune la iubire, şi transportate de melodiosulŭ şi eternulŭ cântecŭ alŭ amoruluĭ, sfêrşeaŭ asemenea prin a lua foc. Era uă înflăcărare generală.

De n'arŭ fi fostŭ apa de sub paşiĭ lorŭ care prin influenţa eĭ sĕ paraliseze puterea flacărilorŭ, Ellöpataculŭ arŭ fi luatŭ focŭ.

Dérŭ ceia-ce era maĭ răpitorŭ şi care fermeca vederea şi transporta sufletulŭ eraŭ grupurile rĕspândite pe cóstele munţilorŭ, formate din femeĭ şi bărbaţĭ tinerĭ, plinĭ de viaţă şi de ilusiunĭ, impresionaţĭ de dulcéţa timpuluĭ, de verdéţa locurilorŭ şi de lumina luneĭ; şi în alŭ cărorŭ sênŭ foculŭ tinereţeĭ clocotea ca într'unŭ vulcanŭ. Lungiţĭ pe iarbă verde amestecată cu florĭ, ochiĭ lorŭ eraŭ: aĭ femeilorŭ aţintiţĭ în luna după cerŭ, iar aĭ bărbaţilorŭ în stele de pe pămêntŭ, în midloculŭ cărora se aflaŭ.

Cântaŭ şi vocea lorŭ suavă, mlădiósă şi dulce, ca şi amorulŭ de care eraŭ inspiraţĭ, despica tăcerea nopţiĭ, făcêndŭ sĕ rĕsune văile, sĕ tremure frunzele şi sĕ deştepte privigătorile ascunse în ele, — carĭ uimite şi fermecate de dulcéţa melodiilor, începeaŭ la rândulŭ lorŭ sĕ cânte, pentru a rĕspunde surorilorŭ lorŭ.

Era ceva feeric! Ceva care se simte, iarŭ nu se póte exprima.

Cine a cunoscutŭ Ellöpataculŭ pe acelŭ timpŭ și 'lŭ a maĭ vizitatŭ după trecerea a vre-uă douĭ-spre-ḑece anĭ l'a pututŭ plânge vĕḑêndu'lŭ în decadinţă; iarŭ acelŭ care l'a cunoscutŭ atuncĭ și l'arŭ maĭ revedea astă-ḑĭ, nu'lŭ maĭ póte cunósce, atât de mare este schimbarea.

Atuncĭ societatea era, cea maĭ mare parte, compusă din familiĭ bune atâtŭ de la noĭ câtŭ și din Transilvania.

Unguriĭ eraŭ avuţĭ și veselĭ, Româniĭ asemenea.

Pasiunile politice nu înveninaŭ inimele lorŭ, făcêndu-ĭ sĕ umble desbinaţĭ uniĭ de alţiĭ. Ura ce astă-ḑĭ 'șĭ-aŭ atrasŭ, Unguriĭ din partea Românilorŭ, prin uă nesocotită, rătăcită și rea purtare — care dovedesce totŭ atâta lipsă de bunŭ simţŭ ca și de tactŭ politicŭ — nu esista pe atuncĭ. Româniĭ și Unguriĭ trăiaŭ împreună, familiile lorŭ se adunaŭ la unŭ locŭ.

Astă-ḑĭ nimicŭ din tóte astea. Familiele acelea aŭ dispărutŭ, averile s'aŭ înstreinatŭ, și veselia s'a perdutŭ.

Astăḑĭ lumea care vizitéză Ellöpatakul este compusă din multe amestecăturĭ... Intre Românĭ și Ungurĭ nu maĭ există armonie, căcĭ afară de ura, despre a căreĭ causă amŭ vorbitŭ, maĭ este și aroganţa ridicolă a lorŭ care înstreinéză în inima Românilorŭ orĭ ce simpatie, și revoltéză simţurile lorŭ pĕnĕ la... desgustŭ.

Pe acelŭ timpŭ eraŭ în Ellöpatak vr'o optŭ pianurĭ, astă-ḑĭ nu este de câtŭ unulŭ. Atuncĭ se petrecea în familiĭ, iarŭ astă-ḑĭ se petrece în cafenea; atuncĭ acolo, ca și la orașe, era viaţa socială care desvoltă inteligenţa și înnobiléză sufletulŭ, astă-ḑĭ este viaţa publică care tâmpesce, demoraliséḑă și corumpe...

In fine pe atuncĭ petrecerea consista în danţŭ, muḑică și conversaţiune, iarŭ astă-ḑĭ în jocŭ de cărţĭ și de rolină.

Ajunșĭ pe la cincĭ ore călătoriĭ noștriĭ avură timpulŭ, pênĕ sĕ încépă muzica, a căuta camere și a regula bagajele ; astŭ-felŭ că atuncĭ când tótă lumea era adunată pe promenadă, veni și Alexandru cu fratele sĕŭ, iar Mathilda rĕmase sĕ maĭ arangeze prin camere.

Impresiunea luĭ Alexandru fu vie vĕḑêndŭ atâta lume adunată la unŭ locŭ mergêndŭ în tóte sensurile, și printre care ochiĭ sĕĭ putură deosebi în trécătŭ maĭ multe femeĭ gentile. Elŭ erea impresionatŭ și maĭ multŭ prin diferite dialecte carĭ se vorbeaŭ în acea mulţime, cum și de muḑica ceardașuluĭ ce pentru prima óră o auḑea. Eĭ întâlniră pe alee câte-va cunoscinţe de la Bucurescĭ cu carĭ petrecură pênĕ la optŭ ore.

Alexandru, carĭ vorbindŭ cu acele cunoscinţe nu a observatŭ cândŭ a plecatŭ musica, rĕmase surprinsŭ cândŭ 'întorcându-șĭ capulŭ vĕḑu aleea deșartă.

— Dérŭ ce s'a făcutŭ lumea și cumŭ a dispărutŭ așa de uă-dată ? întrebă elŭ pe fratele sĕŭ.

— Așa este aicĭ, îndată ce a terminatŭ musica plécă lumea, — respunse Pavel.

— Curiosŭ ! exclamă Alexandru.

— Peste douĕ ḑile n'are sĕ-ţĭ maĭ pară curiosŭ, 'ĭ ḑise Pavel.

— Pentru ce ?

— Pentru că o sĕ trebuéscă sĕ facĭ și tu totŭ așa.

— O sĕ trebuéscă ! Va sĕ ḑică lumea aci se supune la uă disciplină . . .

— Uă disciplină facultativă căreĭ ênsĕ toţĭ se supunŭ de bună voie, 'ĭ respunse Pavel întrerupêndu-lŭ.

Și dupĕ ce 'ĭ explică cum suntŭ regulate orele pentru cură, preumblare și mâncare 'ĭ ḑise :

— Și étă, noĭ începemŭ chiarŭ de acum sĕ ne supu-

nemŭ disciplineĭ. Aidemŭ sĕ luămŭ pe Mathilda și sĕ mergemŭ la mâncare.

Mathilda fiindŭ gata plecară îndată la birtŭ.

Pe cândŭ mâncaŭ a începutŭ și musica sĕ cânte, și peste uă jumĕtate oră lumea, care terminase cu caféua, se întorcea pe la promenadă. Ast-felŭ pe la nouĕ ore alea era iérășĭ plină.

Alexandru, Pavel și Mathilda terminândŭ mâncarea veniră pe alee și se așeḑară pe uă bancă.

— Cum 'țĭ pare Ellöpatakul? întrebă Mathilda pe Alexandru.

— Frumosŭ. Nu póte sĕ fie de câtŭ frumosŭ loculŭ acela unde găsesce cine-va verdéță, aerŭ curatŭ și femeĭ frumóse.

— Așa dérŭ 'țĭ place aicĭ?

— O, da, 'mĭ place, și 'mĭ arŭ plăcea încă și maĭ mult cândŭ arŭ fi aicĭ și Maria.

— Póte veĭ găsi uă alta care sĕ te facă a o uita...

— Ce o fi făcêndŭ dênsa acum? ḑise Alexandru întrerupêndŭ pe cumnată-sea.

— O fi făcêndŭ ce facemŭ și noĭ, rĕspunse ea.

— Bine arŭ fi; acésta 'mĭ arŭ face mare plăcere.

— Cum?

— Negreșitŭ; décă și dênsa face ca noĭ, atuncĭ va sĕ ḑică că și ea se ocupă totŭ de noĭ. Ceva maĭ multŭ, că se gândesce la mine precum mĕ gândescŭ și eŭ la dênsa.

— Asta nu se scie. Ceea ce sciŭ, ceea ce amŭ înțelesŭ este că nu este mulțumită de viéță... Aĭ avutŭ dreptate cândŭ ḑiceaĭ că trebue sĕ trăéscă rĕŭ cu bărbatulŭ sĕŭ.

— Nu este așa? Dérŭ sciĭ ceva? Aĭ vorbitŭ cu dênsa...

— Nu amŭ vorbitŭ nimicŭ, ênsĕ astă-ḑĭ de diminéță cândŭ m'amŭ dusŭ sĕ o iaŭ pentru ca sĕ mergemŭ la ca-

fea, rîdeamŭ de nebuniile nóstre cândŭ amŭ intratŭ la dênsa și întrebêndu-mĕ de ce râdŭ și spuindu-ĭ causa, ea a exclamatŭ cu unŭ accentŭ plinŭ de întristare; „câtŭ „sunteţĭ de fericiţĭ căcĭ aveţĭ acelașĭ caracterŭ. Potri- „virea în caractere face viaţă dulce și frumósă" și termină prin unŭ năbușitŭ suspinŭ pe care eŭ l'amŭ audítŭ. cu tótă voinţa sea de a'lŭ ascunde.

— O! nu este greŭ de înţelesŭ acésta, și eŭ nu amŭ nicĭ unŭ meritŭ, zise Alexandru. Orĭ-cine arŭ privi-o maĭ de aprópe arŭ vedea în figura sea întristarea, décă nu chiarŭ suferinţa. Privéscă apoĭ și portretulŭ soţuluĭ eĭ și vĕḑêndŭ trăsurile luĭ ordinare și grosolane, cum și expresiunea lorŭ rece și aspră va putea îndată înţelege causa suferinţeĭ séŭ întristăreĭ eĭ. Contrastulŭ între dênșiĭ este așa de mare în câtŭ arŭ fi cu neputinţă sĕ nu se înţelégă care póte fi viaţa Marieĭ.

— Biata femee!

— In adevĕrŭ este de plânsŭ. O! uniĭ părinţĭ câtŭ suntŭ de criminalĭ. Da! ceĭ maĭ criminalĭ între criminalĭ, căcĭ nu numaĭ că îșĭ omorŭ copiĭ, dérŭ îĭ omorŭ, nu dintr'o lovitură, ci încetulŭ cu încetulŭ, ḑi cu ḑi, oră cu oră!...

— Dérŭ părinţiĭ nu potŭ sĕ voéscă de câtŭ fericirea copiilorŭ lorŭ, îĭ ḑise Mathilda.

— Așa este; ênsĕ părinţiĭ apreciézā fericirea dupĕ cumŭ o potŭ înţelege la vêrsta lorŭ. Eĭ judecă cu sângele lorŭ rĕcit, cu sufletulŭ lorŭ obositŭ, cu inima lorŭ gólă, și ne maĭ putêndŭ înţelege fericirea de câtŭ în avere, averea este singurulŭ lucru la care se uită dênșiĭ; câtŭ pentru persónă închid ochiĭ și nu vorŭ sĕ vaḑă nimicŭ, fie orĭ-cine arŭ fi.

— Din fericire că astă-ḑĭ fetele sĕ măritŭ cu voia lor, numaĭ potŭ părinţiĭ sĕ le impue voioţa...

— Așa este scrisŭ în lege, dérŭ cu tóte astea câte nu

se facŭ în lume cari în realitate suntŭ afară din lege și numaĭ în aparință, séŭ în formă îndeplinescŭ prescripțiile eĭ. Câțĭ părințĭ suntŭ cari impunŭ voința lorŭ prin diferite mijlóce! Și câțĭ alțiĭ carĭ profitŭ de neexperiența, de caracterulŭ domolŭ, și de supunerea la care aŭ fostŭ obicinuițĭ copiĭ lorŭ, pentru a'ĭ hotărâ sĕ facă aceia ce vorŭ eĭ;

Ca esemplu sĕ luămŭ pe Maria.

Ea, dupĕ cumŭ singură 'țĭ a spusŭ, nu avea încĕ șése-spre-ḑece anĭ împlinițĭ cândŭ aŭ măritat'o. Eĭ bine, ce voință póte sĕ aibă uă fată la asemenea vêrstă? ce experiență a pututŭ ea face, ce cunoscință de lume putea sĕ aibă cândŭ ea nu a cunoscutŭ altă lume de câtŭ aceia din pensionŭ, de unde a fostŭ luată pentru a o duce la bărbatulŭ sĕŭ? știa ea ce ḑice cândŭ a rĕspunsŭ „da“ înaintea preotuluĭ? Putea ea înțelege — unŭ copilŭ și fără nicĭ uă idee despre căsătorie — ce însemnéză acelŭ cuvêntŭ? Putea ea pricepe ce consecințe grave póte sĕ aibă elŭ? Știa ea că totŭ cu unŭ asemenea cuvêntŭ se condamnă unŭ omŭ la munca silnică pe viață?

Nu a pututŭ sci nimicŭ din tóte astea.

Nu a sciutŭ de câtŭ aceia ce 'ĭ aŭ spusŭ părințiĭ eĭ, adică aceia ce aŭ voitŭ dênșiĭ sĕ 'ĭ spue pentru a o amăgi; unŭ copilŭ se amăgesce așa de lesne! Maĭ cu sémă de aceĭ în carĭ elŭ are tótă încrederea.

Iétă dérŭ că nu este destulŭ că unŭ părinte sĕ voéscă fericirea copiilorŭ sĕĭ, trebue sĕ și știe ce voesce. Elŭ e détorŭ sĕ studieze de aprópe și seriosŭ caracterulŭ, inteligența, disposițiunile și gradulŭ de desvoltare a simțimêntelorŭ copiluluĭ sĕŭ, și în urmă sĕ combineze ce ĭ-arŭ putea face fericirea.

— Aĭ dreptate, 'ĭ respunse Mathilda. Nesocotința și orbirea părințilorŭ face nenorocirea întregeĭ viețe a co-

piilorŭ lorŭ. Câte rătăcirĭ, câte femeĭ pierdute din causa relelorŭ alegerĭ.

— Dérŭ nu suntŭ multe fete alŭ cărorŭ visŭ nu este de câtŭ averea? Séŭ carĭ dorescŭ căsătoria numaĭ ca unŭ miḑlocŭ de emancipare? — ḑise Pavel.

— Din nenorocire pentru societate, suntŭ și asemenea ființe — rĕspunse Alexandru. — Ênsĕ și aci părințiĭ suntŭ détorĭ sĕ vadă décă acéstă rătăcire a copiilorŭ lorŭ este efectulŭ natureĭ lorŭ vicióse, séŭ uă rătăcire provenită din slăbiciunea caracteruluĭ lorŭ âncĕ neformatŭ, care le face sĕ puie atâta prețŭ pe luxulŭ ce vĕdŭ la amicele lorŭ, amice carĭ de multe orĭ ajută la acéstă rătăcire. — In totŭ casulŭ părințiĭ trebuescŭ sĕ combată acele rĕtăcirĭ și sĕ le arate ceia ce póte face adevĕrata fericire.

— Eĭ bine, și cum sĕ trăéscă aceĭ carĭ se căsătorescŭ, décă nicĭ unulŭ din eĭ nu arŭ avea avere? — întrebă Pavel.

— Aĭ dreptate sĕ facĭ acéstă observațiune; ea este fórte justă. Déca amŭ trăi în altă țéră, rĕspunsulŭ meŭ arŭ fi fórte simplu, 'țĭ așŭ rĕspunde că vorŭ trăi prin munca lorŭ. La noĭ ênsĕ acestŭ respunsŭ nu 'șĭ arŭ avea loculŭ, căcĭ munca nu este nicĭ plătită în proporțiune cu mijlócele de viață, și — ceia ce este și maĭ rĕŭ — nicĭ asigurată. Aci tótă culpa este a acelorŭ carĭ guvernéză. Nestabilitatea este cauza multorŭ rele, multorŭ nenorocirĭ carĭ róde societatea și distruge familia; căsătoriile se împuținéză fórte multŭ iérŭ divorțurile se îmulțescŭ într'unŭ modŭ spăimêntătorŭ.

Politica, lupta de partide, ne omóră și ne va omorî definitivŭ. Unŭ omŭ onorabilŭ și cu unŭ caracterŭ independentŭ nu póte trăi liniscitŭ în țéră la noĭ, căcĭ nu este sigurŭ de existența, și maĭ cu sémă de viitorulŭ sĕŭ. Ne neputêndŭ compta pe ḑiua de mâne, cum s'arŭ

putea óre să se hotărască la căsătorie? Trebuie să fie cine-va mişelŭ, tîrâtorŭ şi lipsitŭ de demnitate pentru ca făcêndu-se instrumentulŭ orbŭ alŭ celorŭ de la putere, să pótă trăi...

Să numaĭ vorbimŭ de aceste mizeriĭ pe carĭ le întâlnesce cine-va la fie-care pasŭ în ţéra nóstră. Să le lăsămŭ acolo de unde amŭ plecatŭ, pentru ca să putemŭ rĕsufla celŭ puţinŭ câtŭ vomŭ sta aci, ḑise Pavelŭ.

Să le lĕsămŭ, da, căcĭ în zadarŭ ne vomŭ frământa inima, în zadarŭ ne vomŭ amără sufletulŭ, în zadarŭ vomŭ rădica glasulŭ, rĕulŭ a ajunsŭ atâtŭ de departe, şi nepăsarea guvernanţilorŭ aşa de mare în câtŭ îndreptarea nu se va putea face pe câtŭ timpŭ ne vomŭ servi numaĭ cu limba... rĕspunse Alexandru cu unŭ tonŭ revoltatŭ şi plinŭ de amărăciune.

— Să mergemŭ să ne culcămŭ, ḑise Mathilda, e cam têrḑiŭ şi mâne va trebui să facemŭ şi noĭ ca tótă lumea, la şése ore să fimŭ la fântână.

X

Abia trecuse uă săptămênă de la venirea luĭ Alexandru în băĭ şi elŭ făcuse deja cunoscinţa maĭ multorŭ familiĭ, carĭ în tóte serile se adunaŭ şi petrecéŭ pênĕ dupe mieḑulŭ nopţeĭ.

Demózelele, şi câte uă dată şi din damele tinere, jucaŭ pe rêndŭ la piano, iérŭ cele-l-alte danţaŭ. Din când în când se întrerupea danţulŭ pentru a se face musica vocală.

Astŭ-felŭ petrecéŭ tineriĭ, iérŭ bătrâniĭ conversêndŭ privindŭ şi ascultândŭ.

Alexandru, prin naturelulŭ sĕŭ veselŭ şi prin francheţa caracteruluĭ, câştigase simpatia tutulorŭ.

Elŭ iubea musica şi era fórte pasionatŭ pentru danţŭ.

Nu se făcea uă adunare în care dênsulŭ sĕ nu fie, nu se începea danțulŭ déCă elŭ nu era acolo.

Intre acele familiĭ era una maĭ cu sémă maghiară, compusă din tatălŭ, muma și douĕ fete în etate, cea maĭ mare de vr'uă 16 anĭ, din care Alexandru era maĭ nelipsitŭ. Devenise atâtŭ de intimŭ în câtŭ părințiĭ, cum și fetele 'ĭ ḑicéŭ pe nume și 'lŭ certaŭ déCă câte uă dată se întêmpla sĕ nu vie la dênșiĭ și peste ḑi, séŭ sĕ lipséscă, séra dupe ce termina musica, de a lua caféua cu lapte la dênșiĭ.

Fetele, care nu cunoscéŭ limba română, 'lŭ întrebară, într'uă séră, cum sĕ ḑice bună diminéța pe românesce. Alexandru le spuse că se ḑice: *sărutŭ gurița.* A doua ḑi diminéța cândŭ se întâlniră pe promenadă, ele cum 'lŭ vĕḑură venindŭ 'ĭ strigară: sărutŭ gurița, Alexandre. Lumea auḑindu-le se uita lungŭ la ele și începu sĕ rîḑă; Alexandru asemenea rîdea.

Fetele ênsĕ creḑură că atâtŭ Alexandru câtŭ și lumea rîdea pentru că le aŭ auḑitŭ vorbindŭ românesce. Ênsĕ Alexandru, cu uă voce tare pentru a fi auḑitŭ de lume, le spuse farsa care le a jucatŭ.

Ele se roșiră, și cea maĭ mare care se numea Olga, 'ĭ ḑise zîmbindŭ și fĕcêndu'ĭ cu degetulŭ unŭ gestŭ care esprima maĭ multŭ uă afecțiune fraternă de câtŭ supĕrare: — A! strengarulŭ, așa ne aĭ făcutŭ? Ascéptă! o sĕ te spunemŭ părințilorŭ.

Și urmêndŭ preumblarea sfêrșiră prin a râde și ele împreună cu lumea și cu Alexandru de farsa ce li se jucase; iérŭ cândŭ întâlnéŭ din fetele române cu carĭ se cunosceaŭ, le ḑicea rîḑêndŭ: sĕrutŭ gurița.

Acestea, care aflase farsa, le respundeaŭ asemenea rîḑêndŭ.

Cândŭ fetele spuseră părințilorŭ ce le a făcutŭ Alexandru, eĭ începură sĕ rîḑă cu multă poftă; nu se supĕ-

rară, precum nu s'aŭ supĕratŭ nicĭ fetele, căcĭ eraŭ obicĭnuițĭ cu glumele luĭ Alexandru, și încredințațĭ de sinceritatea sea. Afabilitatea și dragostea părinților̆ precum și afecțiunea sinceră și nevinovată a fetelorŭ, făcéŭ pe Alexandru sĕ se créḑă între dênșiĭ ca în familia sea, și sĕ iubéscă pe uniĭ ca pe părințĭ, iérŭ pe cele-l-alte ca pe surorile séle.

Dérŭ pe lêngĕ afecțiunea luĭ pentru acea familie, pe lêngĕ primirea francă și cordială ce i se făcea, pe lêngĕ plăcerile carĭ 'ĭ procaraŭ musica și danțulŭ, maĭ era ceva care 'lŭ făcea sĕ fie aprópe nelipsitŭ din acea familie, și maĭ cu sémă din adunările obicĭnuite de tóte serile; acestŭ ceva era uă damă tênĕră, venită în băĭ fără bărbatulŭ eĭ dér însoțită de mumă-sea și de uă soră în etate de vr'uă 12 anĭ.

Naltă, bine făcută, maĭ multŭ slabă cu ochiĭ negri, a cărorŭ gene făcéŭ umbră împrejurulŭ lorŭ, atâtŭ de lungĭ eraŭ ele și atâtŭ de albă pelița pe care se resfrângéŭ; ea era uă femee frumósă, ênsĕ din acele frumusețĭ carĭ maĭ multŭ isbesce vederea de câtŭ atinge inima.

Acéstă femee, care putea sĕ aibă etatea de 27 anĭ — cea maĭ frumósă etate pentru uă femee — era neîncetatŭ înconjurată de curtezanĭ. Nicĭ uă dată nu o vedea cine-va singură, nicĭ tot-d'auna cu aceiașĭ persónă; diminéța cu uniĭ, pe séră cu alțiĭ, ea varia neîncetatŭ. Din surîsurile séle făcea de uă potrivă parte unora ca și celorŭ-l-alțĭ. Primea cu acéeșĭ plăcere complimentele ce i se adresaŭ, și era cu atâtŭ maĭ multŭ transportată de mulțumire cu câtŭ putea sĕ întórcă și sĕ amețéscă maĭ multe capete; într'unŭ cuvêntŭ era uă femee cochetă.

Alexandru o vĕḑuse chiarŭ din prima ḑi a sosireĭ luĭ în băĭ, ênsĕ, déca frumusețea eĭ l'a impresionatŭ la prima vedere, acéstă impresiune nu a duratŭ multŭ căcĭ

chiarŭ de a doua-ḑi elŭ a vĕḑutŭ uşurinţa naturelului eĭ, şi a înţelesŭ că este uă cochetă.

Alexandru a iubitŭ în totŭ-d'auna femeile serióse, a înţelesŭ şi a plăcutŭ femeile de capriciŭ, dér n'a înţelesŭ şi nicĭ s'a pututŭ interesa vre-uă dată de femeile chochete.

— Nu înţelegŭ, îşĭ ḑicea elŭ adesea, pe femeile cochete, şi maĭ puţinŭ áncĕ nu potŭ înţelege pe aceĭ bărbaţĭ atâtŭ de uşureĭ carĭ îşĭ perdŭ capulŭ după ele. Cum se póte interesa cine-va de uă femee care se încântă de orĭ-ce cuvinte i s'arŭ spune, şi orĭ de unde arŭ veni ele? De uă femee alŭ căreĭ surîsŭ este pentru orĭ-cine? A căreĭ dorinţă este de a vedea împrejurulŭ sĕŭ, şi totŭ-d'auna, câţĭ maĭ mulţĭ bărbaţĭ înlănţuiţĭ de graţiile eĭ, sclavĭ aĭ capriciilorŭ séle? A căreĭ mulţămire este a le ameţi capulŭ prin speranţele ce dă fiă-căruia în parte şi a le tortura inima prin gelosia ce insuflă între toţĭ? Ale căreĭ privirĭ, înflăcărate numaĭ de acéstă dorinţă şi mulţămire, caută sĕ aprinḑă în inimele lorŭ foculŭ care lipsesce din inima eĭ?

— Inţelegŭ că uă cochetă sĕ inspire dorinţa, dérŭ nicĭ uă dată amorulŭ. Inţelegŭ ca puterea eĭ sĕ fie mare asupra bĕtrânilorŭ séŭ a acelorŭ fiinţe blazate a cărorŭ inimă a încetatŭ de a maĭ bate în pieptulŭ lorŭ, şi a cărorŭ simţurĭ aŭ trebuinţă de a fi escitate; nu înţelegŭ ênsĕ ca unŭ june sĕ pótă pune preciŭ pe mişcările neîncetate şi premeditate ale corpuluĭ, pe întorsătura ochilorŭ, pe uşurinţa şi maniera de a se îmbrăca ast-felŭ cum sĕ-şĭ aréte parte din graţiile corpuluĭ, şi pe acele poze, adesea necuviinciόse, ale uneĭ femeĭ cochete.

— Pentru unŭ june cu uă natură seriósă, cu uă inimă simţitóre şi delicată, care scie sĕ deosibéscă femee de femee, tóte aceste miḑlóce de seducţiune nu 'ĭ potŭ inspira de câtŭ desgustŭ, iérŭ femeia care le întrebuinţéză

nu póte trece înaintea luĭ de câtŭ de uă ființă ridicolă.

Astŭ-felŭ cu natura sea seriósă, și după cum aflarățĭ chiarŭ de la dênsulŭ, prin impresiunea cu efectŭ contrariŭ ce producea asupra luĭ uă femee cochetă, Alexandru rĕmase rece pentru acea femee după care se ameţéŭ atâtea capete și se frământaŭ atâtea inimĭ.

Se întâlnia cu dênsa în tóte adunările, ênsĕ nicĭ uădată nu a căutatŭ sĕ 'ĭ facă cunoscința, nu a voitŭ sĕ 'ĭ facă cunoscința, nu a voitŭ sĕ 'ĭ fiă presentatŭ.

Răcéla și indiferența luĭ atrase atențiunea juneĭ dame care era surprinsă, nefiindŭ obicĭnuită, ca frumusețea sea sĕ nu turbure sufletulŭ, sĕ nu farmece vederea orĭ-căruĭ bărbatŭ arŭ întâlni-o.

Atinsŭ în amorŭ propriŭ și voindŭ a pedepsi pe cutezătorulŭ care nesocotea grațiile eĭ, se hotărî a întrebuința tótă puterea sea — de care era sigură — pentru a 'lŭ îngenuchia.

Astŭ-felŭ orĭ cândŭ îlŭ întâlnia, ochiĭ eĭ — a cărorŭ vioiciune se silia sĕ o ascundă sub uă espresiune dulce și melancolică, — se aţintéŭ asupra luĭ Alexandru ênsĕ părea invulnerabilŭ; și cu câtŭ privirile eĭ eraŭ maĭ espresive și maĭ tandre cu atâtŭ ale luĭ esprimaŭ liniscea și indiferența.

Intr'o séră, dênsa vĕḑêndŭ că Alexandru urméză ca totŭ-d'auna a danța cu maĭ tóte dănțuitórele, fără a se gâudi chiarŭ sĕ voéscă a'ĭ fi presentatŭ, vexată de acéstă lipsă de atențiune din partea luĭ, impacientată de așteptarea zadarnică de a fi invitată de dênsulŭ, și aprinsă de dorința din ce în ce maĭ mare de a se face iubită pentru a'șĭ rĕsbuna, ea se hotărî a ruga pe stăpêna caseĭ de a'lŭ presenta.

Alexandru tocmaĭ conducea la loculŭ eĭ pe dama cu care valsase, cândŭ stăpêna caseĭ veni sĕ'lŭ róge de a

primi sĕ fie presentatŭ la o damă care doresce sĕ danţeze cu dênsulŭ.

— Cu multă plăcere, respunse elŭ dându'ĭ braţulŭ. Elŭ nu fu surprinsŭ cândŭ se opriră înaintea aceleĭ cochete, căcĭ se aştepta la acésta, şi tocmaĭ pentru a ajunge aci nu voia sĕ céră sĕ 'ĭ fie presentatŭ. Voinţa luĭ erea ca acésta sĕ vie de la dênsa; 'şĭ avea scopulŭ sĕŭ precumŭ dênsa 'şĭ avea pe alŭ eĭ.

Căutăturele eĭ totŭ-d'auna îndreptate asupră'ĭ îlŭ făcu sĕ vadă dorinţa ce dênsa avea de a'ĭ face cunoscinţa, şi ajutatŭ de experienţă cum şi de o fineţe particulară care 'lŭ făcea sĕ înţelégă pe o cochetă şi sĕ cunóscă partea lorŭ vulnerabilă, elŭ înţelese scopulŭ eĭ şi se hotărîse sĕ intre în luptă.

Pentru acésta elŭ era nelipsitŭ din adunărĭ şi căuta a se întâlni cu dênsa câtŭ maĭ adesea, fără ênsĕ a lăsa sĕ se vadă acéstă dorinţă. Şi în locŭ de a grăbi ocasiunea pentru a'ĭ face cunoscinţă, părea, din contră că nicĭ nu se gândesce, mărginindu-se numaĭ de a rĕspunde la privirile eĭ căldurόse şi expresive prin privirile luĭ, dupĕ cumŭ amŭ spusŭ, recĭ şi liniscite.

— Dómna R... îmĭ face o plăcere de a vĕ presinta pe d-lŭ Alexandru C... unŭ bunŭ dănţuitorŭ, ḑise stăpêna caseĭ adresându-se către juna cochetă, iérŭ pe urmă întorcêndu-se către Alexandru, adăogă:

— Dómna Irma R...

Vĕ mulţumescŭ fórte multŭ dómnă pentru graţiósa cunoscinţă ce mĕ faceţĭ sĕ câscigŭ — ḑise Alexandru înclinându-se către stăpâna caseĭ. Câtŭ pentru recomandaţiunea de bunŭ dănţuitorŭ îmĭ permitŭ sĕ vĕ spun că ea mĕ pune în mare confusiune şi nelinisce, sciindŭ câtŭ de puţinŭ o meritŭ şi gândindŭ la descepţiunea ce va avea dómna R... dupĕ ce va primi rugăciunea ce 'ĭ facŭ de a bine-voi sĕ 'mĭ acorde o întorsătură de valsŭ.

Și terminândŭ, elŭ se înclină înaintea Irmeĭ.

— Priimescŭ cu atâta maĭ mare plăcere respunse ea sculându-se, cu câtŭ ținŭ sĕ constatŭ prin mine însu-mĭ déca ochiĭ meĭ m'aŭ înșelatŭ, déca dómna B... a fostŭ maĭ multŭ complezantă de câtŭ dréptă. Câtŭ pentru mine promitŭ contrariulŭ, voiŭ fi maĭ multŭ dréptă de câtŭ complezantă.

— Vĕ voiŭ fi recunoscătorŭ, respunse elŭ pornindŭ cu dênsa.

Alexandru, dupĕ cum amŭ spusŭ, erea fórte pasionatŭ de danțŭ și avea reputațiunea de unŭ bunŭ dănțuitorŭ; ênsĕ de astă-dată elŭ atinse perfecțiunea, ajutatŭ fiind atâtŭ de dama sea, care era o fórte bună dănțuitóre, câtŭ și de dorința de a merita recomandațiunea ce i se făcuse. Dorința sea era cu atâtŭ maĭ vie cu câtŭ voia sĕ lase o bună impresiune dănțuitóreĭ, acésta maĭ cu sémă în scopulŭ ce îlŭ urmărea, sciindŭ câtŭ prețŭ pun femeile pe unŭ bunŭ dănțuitorŭ.

Dupĕ ce întórse de treĭ orĭ salonulŭ, Alexandru se opri la loculŭ de unde plecase, și înclinându-se voi sĕ se retragă.

— Nu vĕ retragețĭ maĭ 'nainte de a mĕ lăsa sĕ'mĭ îndeplinescŭ promisiunea. Găsescŭ că dómna B... a fostŭ greșită în recomandațiunea ce v'a făcutŭ, căcĭ nu trebuia sĕ ḑică unŭ bunŭ dănțuitorŭ ci primulŭ dănțuitorŭ...

— Intre ceĭ din urmă, o întrerupse Alexandru zîmbindŭ.

— Intre ceĭ d'ântêiŭ, respunse ea seriósă.

— A, dómnă, suntețĭ maĭ multŭ indulgentă de câtŭ dréptă. Ațĭ uitătŭ ce ațĭ promisŭ.

— Regretŭ că punețĭ în îndoélă sinceritatea mea, respunse ea uitându-se la dênsulŭ.

— O, nicĭ de cum, vĕ rogŭ sĕ nu credețĭ acésta, ênsĕ,

se póte sĕ vĕ înșelațĭ. Se găsece cine-va câte-o dată în disposițiunĭ de acele cândŭ totulŭ îĭ pare frumosŭ... In tot casulŭ meritulŭ este alŭ d-vóstră. Cu o dănțuitóre ca d-vóstră nu póte cine-va sĕ fie unŭ rĕŭ dănțuitorŭ.

In acestŭ momentŭ treĭ demósele, între care era și Olga, se opriră înaintea luĭ Alexandru.

— Totŭ-d'auna danțeḑĭ fórte bine, dérŭ acum ne-aĭ uimitŭ, îĭ ḑise una din ele.

— Toțĭ încetase de a dansa pentru a vĕ puté privi, — adaogă Olga.

— O! v'ațĭ datŭ cuvêntulŭ ca sĕ mĕ pierdețĭ. Din norocire amŭ rezonulŭ tare și nu vețĭ isbuti... rĕspunse Alexandru rîḑêndŭ.

— Cum! creḑĭ că glumimŭ? îĭ ḑise Olga — de n'arŭ fi seriosŭ nu ne-amŭ fi lipsitŭ de plăcerea de a dansa, oprindu-ne pentru a vĕ privi.

— Atuncĭ totŭ meritulŭ este alŭ dănțuitóreĭ mele; îndreptați-vĕ complimentele către dómna R...

— Meritulŭ este alŭ unuia ca și alŭ celuĭ-l-altŭ, — rĕspunse Olga.

Alexandru, voindŭ sĕ termine cu aceste complimente, propuse Olgeĭ de a face unŭ ocolŭ prin salonŭ; și dându'ĭ brațulŭ se depărtară.

— Aĭ aprinsŭ gelosia în inimele maĭ multora, — îĭ ḑise Olga rîḑêndŭ.

— Cum! ce voescĭ sĕ ḑicĭ? o întrebă Alexandru.

Curtezaniĭ Irmeĭ te priveaŭ cu ochiĭ scânteinḑĭ de invidie, ca sĕ nu ḑicŭ de mânie.

— Și de ce acéstă gelozie numaĭ pentru mine? De ce nu suntŭ eĭ geloșĭ uniĭ de alțiĭ? Eŭ, maĭ puțin de câtŭ orĭ-care altulŭ dintre dênșiĭ, potŭ sĕ le-o inspirŭ, căcĭ nicĭ amŭ vorbitŭ cu dênsa pênĕ astă-séră, nicĭ am căutat chiarŭ ocasiunea de a 'ĭ face cunoscința.

— Așa este, ênsĕ eĭ sciŭ că dênsa a căutatŭ, a forțatŭ chiarŭ ocasiunea de a te cunósce, căcĭ unulŭ din eĭ era acolo cândŭ Irma a rugatŭ pe d-na B . . . a te presenta la dênsa. Și maĭ spunŭ dênșiĭ cum de câte-va ḑile observŭ că privirele'ĭ te urmĕrescŭ neîncetatŭ.

— Spune-le, te rogŭ, sĕ se liniștéscă, căcĭ eŭ nu mĕ interesezŭ câtŭ de puținŭ de dênsa.

— Seriosŭ vorbeștĭ cândŭ ḑicĭ că ea nu te intereséḑă nicĭ de cumŭ?

— Fórte seriosŭ.

— Este cu putință sĕ staĭ rece înaintea frumusețeĭ séle, care a amețitŭ atâtea capete și a turburatŭ atâtea inimĭ?

— Spre rușinea mea mărturisecŭ că suntŭ fórte rece în fața acesteĭ frumusețĭ, care nu numaĭ că nu 'mĭ a amețitŭ capulŭ, dérŭ nicĭ chiarŭ mi la clintitŭ, nu numaĭ că nu 'mĭ a turburatŭ inima dérŭ nicĭ celŭ puținŭ 'mĭ a atins'o.

— Eștĭ uă curiositate! Sé vede că iubescĭ fórte multŭ vr'uă femee care captivându'țĭ inima 'țĭ a oprit'o la dênsa, și astŭ-fel aĭ venitŭ aci fără inimă.

— Din nenorocire, inima 'mĭ este liberă și o amŭ cu mine. Nu iubescŭ uă altă femee, dér cea ce iubescŭ, și multŭ, este amorulŭ...

— Nu înțelegŭ ce vreĭ sĕ ḑicĭ, 'lŭ întrerupse Olga.

— Te credŭ, draga mea amică; și orĭ câtŭ 'țĭ a'șŭ spune astă-ḑĭ n'aĭ putea înțelege. Eștĭ încă uă copilă, n'aĭ încă esperiență, nu cunoscĭ lumea, n'aĭ nicĭ ideia chiarŭ de ceia ce este inima; sĕ maĭ trécă câțĭ-va anĭ și atuncĭ veĭ înțelege ceia ce nu poțĭ înțelege astă-ḑĭ.

Ḑicêndŭ aceste cuvinte, elŭ o lăsă lêngă amicele eĭ și se duse sĕ fumeze.

XI

In acestŭ intervalŭ de repaosŭ, Irma rugată de amicele séle, se aședă la piano și începu sĕ cânte din acele ariĭ maghiare, pe tema de cérdaș, a cărorŭ expresiune sentimentală vorbesce atâtŭ de multŭ simțurilorŭ.

Ea avea uă voce nu tocmaĭ forte, dérŭ dulce și mlădiósă, și cânta cu atâta artă, punea atâta focŭ în notele ce scotea, exprima așa de bine suferințele uneĭ inime care iubesce, în câtŭ toțĭ carĭ o ascultaŭ păreaŭ a fi împietrițĭ, atâtŭ staŭ de nemișcațĭ, reținêndu-șĭ chiarŭ și respirațiunea. Nu eraŭ de câtŭ ochiĭ lorŭ, aĭ unora lăcrâmândŭ, aĭ altora scînteindŭ, carĭ esprimaŭ ceia-ce se petrecea într'ênșiĭ ascultând'o.

Alexandru uimitŭ și transportatŭ, asculta cu urechea și înțelegea cu inima acele cuvinte ḑise într'o limbă necunoscută de elŭ. Ochiĭ sĕĭ o privea cu mare mirare, întrebându-se în sine déca era Irma aceea care cântă.

— Ea sĕ cânte cu atâta focŭ, atâta expresiune, atâta simțire! Este cu putință! — 'șĭ ḑicea ele — O! cochetele aŭ și ele câte uă rară, dérŭ trecĕtóre inspirațiune. Câte uă détă amorulŭ aruncă și în inima lorŭ câte uă lucire, dérŭ totŭ atâtŭ de durabilă ca și aceia a fulgeruluĭ, și totŭ atâtŭ de primejdiósă pentru acela care, lăsându-se a fi amăgitŭ de dênsa, nu va fugi, căcĭ va primi lovitura trăsnetuluĭ chiarŭ în inimă.

Dupĕ ce Irma încetă de a cânta, adunarea întrégă sĕ grăbi a o complimenta și a'ĭ mulțumi. Alexandru rĕmas, celŭ din urmă, înaintă la rândulŭ sĕŭ.

— Dómnă, nu sciŭ cumŭ sĕ exprimŭ admirațiunea mea pentru talentulŭ ce posedațĭ...

— Viĭ și d-tea sĕ adaogĭ la complimentele celorŭ-l'alțĭ 'lŭ întrerupse ea.

— Complimente! Së vë facŭ complimente? Eŭ care în acestŭ momentŭ më torturezŭ, dérŭ în zadarŭ, de a putea găsi cuvinte carĭ së vë arate câtŭ de mare a fostŭ transportulŭ meŭ ascultându-vë cântând cu atâta focŭ, cu atâta expresiune, cu atâta simţire în câtŭ së se încăldéscă chiarŭ inimele cele maĭ recĭ...

— Va së dică chiarŭ şi a d-v., îlŭ întrerupse ea zîmbindŭ

— A mea între cele d'ântêiŭ déca nu cea d'ântêiŭ, — îĭ respunse elŭ. — Sunteţĭ fórte nedréptă cu mine déca credeţĭ că amŭ venitŭ së adaogŭ la complimentele celorŭ-l'alţĭ. Nu sciŭ së facŭ complimente şi nicĭ nu'mĭ place së le facŭ. Déca ele suntŭ adesea obligatoriĭ celŭ puţinŭ în casulŭ de faţă eŭ nu potŭ avea acéstă obligaţiune căcĭ abea de câte-va momente amŭ avutŭ onórea a vë face cunoscinţa...

— Care onóre 'mĭ o datoraţĭ mie — întrerupse ea.

— Pentru care vë suntŭ fórte recunoscëtorŭ, — rëspunse elŭ, şi urmândŭ de unde a fostŭ întreruptŭ, dise:

— Şi apoĭ unŭ complimentŭ maĭ multŭ séŭ maĭ puţinŭ nu arŭ fi nimicŭ pentru d-v. care primiţĭ atâtŭ de multe şi ne încetatŭ.

Elŭ dise aceste cuvinte cu unŭ accentŭ pe care se silea a'lŭ face së exprime gelosia.

Irma se uită lungŭ în ochiĭ luĭ ca cum arŭ fi voitŭ së védă printr'ênşiĭ în inima sea.

— Şi credĭ d-ta că acele complimente carĭ mi se facŭ, acele vorbe carĭ mi se spunŭ 'mĭ procură atâta plăcere pe cât o credŭ aceĭ carĭ mi le adreséză?

— Eŭ nu ştiŭ ce së credŭ, căcĭ nu 'mĭ amŭ făcutŭ acéstă întrebare nicĭ chiarŭ mie însu'mĭ. Dérŭ nu pentru ca së aflu acésta amŭ venitŭ; amŭ venitŭ ca së vë exprimŭ admiraţiunea mea, iérŭ nu, o repetŭ, pentru ca së vë facŭ complimente...

— Și déca v'așŭ crede, acésta v'arŭ face plăcere? îl întrerupse ea.

— Fórte multă. Imĭ place totŭ-d'auna să se încrédă cineva în sinceritatea vorbelor mele, și să mĕ crédă astŭ-felŭ cum suntŭ.

— Eĭ bine, vĕ credŭ, căcĭ în adevĕrŭ nu avețĭ nicĭ o obligațiune, și apoĭ... nicĭ vĕ face plăcere sĕ'mĭ adresațĭ complimente, acésta se vede pe câtŭ timpŭ nu ațĭ căutatŭ ocaziunea...

— Nu voiamŭ, nu cutezamŭ ca prin uă notă discordantă sĕ stricŭ armonia acelorŭ carĭ resunaŭ la urechea d-vóstră, îĭ ḑise elŭ întrerupând'o,

— Suntețĭ pré modestŭ, pré multŭ. Și... urmă ea cu óre-care sfială și emoțiune prefăcută, — vocea mea a fostŭ atâtŭ de puternică în câtŭ sĕ pótă mișca chiarŭ inima d-vóstră?

— Chiarŭ inima mea! Cu ce tonŭ o ḑicețĭ acésta! Nu cum-va credețĭ că eŭ nu amŭ inimă?

— Nu sciŭ ce sĕ credŭ, vamŭ vĕḑutŭ atâtŭ de rece.

— Nu cum-va vĕ îndoițĭ de puterea ce avețĭ?—urmă elŭ fără a respunde la intreruptiune. — Sĕ vĕ îndoițĭ! și cum ațĭ putea cândŭ pe fie-care ḑi câte o biată inimă cade sdrobită, învinsă sub farmeculŭ iresistibilŭ alŭ privirilorŭ d-vóstră?

— Farmecŭ iresistibilŭ! Veḑĭ cum vorbeștĭ! Și nu suntŭ de câtŭ doue minute de cândŭ îmĭ ziseșĭ ca sĕ mĕ încredŭ în sinceritatea cuvintelorŭ d-téle! Astŭ-felŭ înțelegĭ d-ta sinceritatea a vorbi aceia ce nu simțĭ? Voeștĭ sĕ trecĭ galanteria dreptŭ sinceritate?

— Pentru ce îmĭ ḑicețĭ acésta? o întrebă elŭ.

— Pentru că déca farmecŭ arŭ esista în privirile mele, celŭ puținŭ arŭ trebui sĕ mărturiseștĭ că elŭ nu a avutŭ putere asupra d-téle. Cum dérŭ le atribuĭ acéstă putere,

și încă de inresistibilă, pe câtŭ timpŭ nu o aĭ încercatŭ prin d-ta însuțĭ ?

— Nu totulŭ se explică și se înțelege numaĭ prin sine ênsușĭ. Amŭ înțelesŭ puterea privirilorŭ d-tale prin efectulŭ produsŭ asupra celorŭ-l'alțĭ ; și décă asupra mea nu a avutŭ putere acésta sĕ nu vĕ surprindă, căcĭ nu tóte inimele sĕ încăldescŭ prin acelașŭ mijlocŭ. Unele se încăldescŭ prin ochi scînteetorĭ, altele prin privirĭ melancolice; unele prin dîmbirĭ amoróse, altele prin surîsurĭ provocătóre; unele prin cânturĭ sentimentale, alte prin cuplete frivole.

— Eĭ bine, unde voeștĭ sĕ ajungĭ ? îlŭ întrebă Irma.

— Acolo unde eramŭ la începutŭ, a vĕ spune că inima mea, care a rĕmasŭ rece înaintea privirilorŭ d-v. a fostŭ încăldită prin dulcéța, espresiunea și foculŭ cu care ațĭ cântatŭ. Amŭ fosŭ atâtŭ de transportatŭ, vĕ datorezŭ atâta recunoscință, în câtŭ nu sciŭ cumŭ m'așŭ putea vre-odétă achita de acéstă datorie, îĭ dise el privind'o cu o căutătură dulce.

— Déca credĭ că îmĭ datoredĭ ceva arŭ fi mijloculŭ sĕ te achițĭ îndată chiarŭ — îĭ rĕspunse dênsa cu o zîmbire, a căreĭ dulcéță rivaliza cu aceia cu care Alexandru o privea.

— Primescŭ acelŭ mijlocŭ, orĭ care arŭ fi elŭ, se grăbi a rĕspunde dênsulŭ.

— Escĭ atâtŭ de grăbitŭ sĕ te achițĭ de mine? îlŭ întrebă ea urmândŭ a 'ĭ zîmbi.

— O! nu interpretațĭ astŭ-felŭ graba mea. Așŭ dori sĕ fiŭ totŭ-d'auna debitorulŭ d-v., cu tótă certitudinea ce amŭ că nu voiŭ putea nicĭ uă dată sĕ 'mĭ plătescŭ creanța. Graba mea nu însemnéză altŭ de câtŭ téma de a nu pierde ocaziunea fericită, mijloculŭ bine cuvêntatŭ ce mi se presintă, de a putea face și eŭ ceva plăcutŭ pentru d-vóstră. Asceptŭ cu impaciență...

— Eĭ bine, acelŭ mijlocŭ este de a'mĭ face plăcerea sĕ danţămŭ viitorulŭ cadril împreună.

— A ! dómnă, aveţĭ uă manieră fórte stranie de a înlesni plata creanţelorŭ!.. îĭ rĕspunse elŭ cu bucurie. — Celŭ maĭ dibaciŭ şi maĭ cumplitŭ uzurarŭ nu arŭ fi pututŭ găsi unŭ maĭ bunŭ mijlocŭ pentru a mări şi a îngreuna creanţele debitorilorŭ seĭ...

— Sunteţĭ fórte galantŭ, îĭ rĕspunse Irma. Aşa dérŭ propunerea mea...

— O primescŭ cu acelaşŭ transportŭ care 'mĭ a produsŭ audind'o.

Acéstă convorbire, urmată în limba franceză, a fostŭ observată de mulţĭ dérŭ ne înţelésă de nimenĭ, căcĭ câteva persóne carĭ se aflaŭ aprópe de dênşiĭ nu cunosceaŭ acéstă limbă.

Curtezaniĭ Irmeĭ o privéŭ din depărtare, spionândŭ tóte mişcările eĭ. Duoĭ dintr'ênşiĭ pierḑândŭ răbdarea pentru uă convorbire atâtŭ de animată, şi geloşĭ de dulcéţa şi expresiunea privirilorŭ Irmeĭ cândŭ se uita la Alexandru, se apropiară de dênsa şi începură a'ĭ vorbi.

— Despre ce vorbiţĭ cu atâta interesŭ? o întrebă unulŭ din eĭ, accentuândŭ cuvêntulŭ finalŭ.

— Sunteţĭ curioşĭ sĕ ştiţĭ? ḑise ea cu unŭ tonŭ rece.

— Déca cu acésta nu comitemŭ uă indiscreţiune, adăogă celŭ-l'altŭ înţelegândŭ tonulŭ eĭ.

— Eĭ bine, orĭ-cum arŭ fi sĕ vĕ mulţumescŭ curiositatea. Vorbiamŭ despre musică.

— A! şi acésta vĕ anima atâtŭ de multŭ! esclamă celŭ care a vorbitŭ ântêiŭ.

— Negreşitŭ căcĭ discuţiunea era asupra superiorităţeĭ între şcóla franceză şi cea germană...

— Şi cine a eşitŭ victoriosŭ? D-v. aţĭ convinsŭ pe

d-lŭ C... séŭ d-sea v'a convinsŭ pe d-v.? ḑise elŭ cu unŭ tonŭ de persiflare.

— Discuţiunea nu s'a terminatŭ căcĭ d-v. aţĭ avutŭ urîtulŭ gustŭ sĕ veniţĭ ca sĕ o întrerupeţĭ, — le rĕspunse ea cu dispreţŭ.

— Dérŭ sunteţĭ aprópe ca sĕ cădeţĭ de acordŭ; negreşitŭ că o sĕ terminaţĭ prin a vĕ înţelege?.. adaogă alŭ duoilea curtisanŭ cu acelaşŭ tonŭ de persiflare.

— Aşa credŭ şi eŭ, — respunse Irma cu multă răcélă. Şi vĕḑêndŭ pe Alexandru că voesce sĕ rĕspunḑă la obrăsnicia lorŭ, ea îlŭ preîntâmpină ḑicêndu'ĭ: — Domnule C... vĕ rogŭ faceţi'mĭ plăcerea de a 'mĭ da braţulŭ. Dorescŭ sĕ mĕ preumblu şi în aselaşŭ timpŭ sĕ ne urmămŭ convorbirea.

Alexandru pe deplinŭ satisfăcutŭ pentru pedépsa delicată, dérŭ mare cu care Irma a pedepsftŭ pe ceĭ duoĭ cavalerĭ, se grăbi a'ĭ da braţulŭ, şi se depărtă cu unŭ zâmbetŭ de triumfŭ.

Ceĭ duoĭ curtesanĭ rĕmaseră uimiţĭ şi umiliţĭ. Eĭ se uĭtaŭ unulŭ la altulŭ şi privirile lorŭ scânteiaŭ de mâniă.

Ceĭ-l-alţĭ curtezanĭ rĕmaşĭ în capĕtulŭ salonuluĭ, de unde aŭ urmăritŭ cu ochiĭ pe aceĭ duoĭ de cândŭ aŭ plecatŭ dintre dênşiĭ, 'ĭ chemară printr'unŭ semnŭ din capŭ.

— Ce s'a întêmplatŭ? întrebară eĭ.

Ceĭ duoĭ umiliţĭ le spuse ce s'a urmatŭ.

— Bine vĕ a făcutŭ, le ḑise unulŭ din ceĭ-l-alţĭ. Aţĭ primitŭ uă bună lecţiune şi bine meritată.

— Da, ênsĕ acésta n'are sĕ rĕmână aşa, rĕspunse unulŭ din ceĭ duoĭ.

— Dérŭ cum? Ce aţĭ putea făse? sĕ vĕ rĕsbunaţĭ? Şi contra cuĭ?

— Contra eĭ...

— Contra luĭ, rĕspunseră ceĭ duoĭ.

— Contra eĭ? Și pentru ce? Pentru că v'a rușinatŭ aducêndu-vĕ aminte că v'ațĭ luatŭ unŭ dreptŭ, pe care nu 'lŭ avéțĭ, ca sĕ 'ĭ vorbițĭ cu atâta insolență? Contra luĭ? Dérŭ cu ce dreptŭ? Ce v'a făcutŭ elŭ? Venit-a elŭ vr'uă dată sĕ se amestece în convorbirea nóstră cu dênsa, cu tóte că ea 'lŭ provoca ne 'ncetatŭ prin privirile cu carĭ 'lŭ urmărea? Ce ațĭ căutatŭ sĕ vĕ amestecațĭ și sĕ întrerupețĭ convorbirea lorŭ? Dupĕ ce ațĭ făcutŭ uă necuviință, dupĕ ce ațĭ fostŭ grosierĭ, venițĭ êncĕ sĕ vĕ plângețĭ pentru că ațĭ fostŭ pedepsițĭ în modulŭ celŭ maĭ delicatŭ?

— Suntŭ suprinsŭ audindu-te pe d-ta că le iaĭ apărarea și êncĕ cu atâta căldură, pe d-ta care împreună cu noĭ te silescĭ a 'țĭ deschide unŭ locŭ pentru a străbate în inima eĭ, îĭ dise unulŭ dintre umilițĭ.

— Eĭ, și ce face cu asta? E destulŭ ca unŭ bărbatŭ sĕ curteze uă femee pentru ca sĕ 'șĭ câscige drepturĭ asupra eĭ? E destulŭ ca elŭ sĕ o iubéscă pentru ca dênsa, care nu rĕspunde amoruluĭ luĭ, sĕ nu aibă dreptulŭ a iubi pe unŭ altulŭ? Straniĭ teoriĭ arŭ fi acestea! Absurde pretențiunĭ. — Curtezŭ pe acéstă femee împreună cu d-vóstră, eĭ bine, spunețĭ care dintre d-v. este acela ce are maĭ multe drepturĭ de câtŭ noĭ ceĭ-l-alțĭ? Nu rĕspundețĭ? Va sĕ dică toțĭ avemŭ drepturĭ de uă potrivă séŭ maĭ bine disŭ nu avemŭ nicĭ unŭ dreptŭ. Renunțațĭ dérŭ la rătăcita idee de rĕsbunare, căcĭ pe lêngă că ațĭ fostŭ necuviincioșĭ, vețĭ sfêrși prin a vĕ face și ridicolĭ.

Acela care apăra pe Irma era unŭ bărbatŭ de vre-o treĭ-decĭ și patru anĭ, naltŭ bine făcutŭ, și cu maniere distinse, aparținêndŭ uneĭ vechĭ și nobile familiĭ din Ungaria.

Elŭ era iubitŭ și respectatŭ de toțĭ carĭ îlŭ cunoscéŭ,

pentru natura sea seriósă, pentru justeţea şi tăria raţionamentuluĭ sĕŭ.

Cândŭ termină de a vorbi, toţĭ îlŭ aprobară; érŭ ceĭ duoĭ umilițĭ îșĭ plecară capulŭ uitându-se în pământŭ și reflectândŭ.

Eĭ eraŭ cu atâtŭ maĭ multŭ surprinșĭ cu câtŭ știaŭ că acelŭ care arŭ fi avutŭ maĭ multŭ dreptŭ, dintre toţĭ de a se simţi atinsŭ de preferinţa ce Irma da luĭ Alexandru, era acela care îĭ apĕra. Prin fisiculŭ sĕŭ plăcutŭ și prin calităţile séle morale elŭ avea multă șansă între toţĭ, de a fi în bunele graţiĭ ale Irmeĭ; pentru dênsulŭ Irma avea chiarŭ o deosebită atenţiune, ênsĕ atâtŭ și nimicŭ maĭ multŭ.

Cândŭ dérŭ, îlŭ audiră pe dênsulŭ vorbindŭ astŭ-felŭ, și dupĕ ce reflectară asupra cuvintelorŭ luĭ, îĭ întinseră mâinile dicêndu-ĭ: — Aĭ dreptate. Eștĭ unŭ sufletŭ mare și uă inmă nobilă.

— Și voĭ nu sunteţĭ alt-felŭ, rĕspunse elŭ strângându-le mâna, dérŭ sunteţĭ încă pré tinerĭ și nu destulŭ de formaţĭ.

Acum vĕ rĕmâne unŭ lucru de făcutŭ pentru ca sĕ reparaţĭ ușurinţa conduiteĭ ce aţĭ avutŭ faţă cu Irma, și sĕ ștergeţĭ urîta impresiune ce a trebuitŭ sĕ lăsaţĭ, maĭ cu sémă d-luĭ C... care este unŭ străinŭ; sĕ cereţĭ scuze dameĭ dicêndu'ĭ că cuvintele vóstre nu aŭ fostŭ dise cu intenţiunea de a o atinge, iérŭ cu dénsulŭ sĕ fiţĭ fórte amabilĭ, căcĭ alt-felŭ veţĭ arĕta că sunteţĭ micĭ la suflet și rĕŭ crescuţĭ.

In timpulŭ acestorŭ vorbe schimbate între curtesaniĭ Irmeĭ, dênsa, la braţŭ cu Alexandru, plimbêndu-se prin salon, se opri îraintea unuĭ grupŭ de femeĭ cu care dênșiĭ începură a vorbi.

— Dérŭ de ce nu danţămŭ — întrebă una din ele.

— Sĕ danţămŭ, sĕ danţămŭ, rĕspunse o alta. Orele suntŭ

un-spre-ḑece și astŭ-felŭ numaĭ avemŭ timpŭ multŭ pentru ca sĕ 'lŭ pierdemŭ nefăcêndŭ nimicŭ.

Una din ele se așéḑă la piano și dete semnalulŭ de cadrilŭ.

Perechile îșĭ luară loculŭ.

Acelŭ care luase apărarea Irmeĭ se cunoștea cu Alexandru pentru care avea multă simpatie; eĭ nu eraŭ intimĭ ênsĕ aveaŭ afecţiune unulŭ pentru altulŭ.

Indată ce se dase semnalulŭ pentru cadrilŭ, elŭ se duse la Alexandru sĕ 'ĭ propue déca voiește sĕ 'lŭ aibă de vis-a-vis; acésta o făcea maĭ cu sémă pentru ca, în urma celorŭ întâmplate, sĕ dea nă bună pildă celorŭ-l-alţĭ.

Alexandru primi cu multă plăcere și 'ĭ mulţumi strângêndu-'ĭ mâna.

Toţĭ fiindŭ gata, cuadrilulŭ se începu.

— 'Mĭ pare fórte multŭ rĕŭ că eŭ amŭ fostŭ causa nemulţumireĭ ce v'aŭ făcutŭ aceĭ domnĭ, ḑise Alexandru vorbindŭ cu Irma pe cândŭ perechea de vis-a-vis danţa.

— Sĕ nu aveţĭ nicĭ uă părere de rĕŭ căcĭ acea supărare 'mĭ-a trecutŭ îndată. Și causa nu sunteţĭ d-v. dérŭ réua lorŭ creștere...

— O! nu 'ĭ judecaţĭ așa de aspru. Eĭ aŭ fostŭ îndestulŭ pedepsiţĭ pentru purtarea lorŭ... necuviinciósă. Ênsĕ de câtă amărăciune a trebuitŭ sĕ le fiă inima plină, pentru ca sĕ se hotărască a atinge pe femeia la care eĭ ţinŭ atâtŭ de multŭ.

— Cum! d-ta viĭ sĕ le ieĭ apărarea? — îlŭ întrebă ea cu óre-care mirare.

— Nu iéŭ apărarea faptuluĭ, nu voescŭ sĕ scuzezŭ purtarea lorŭ destulŭ de blamabilă, dérŭ așŭ dori sĕ vĕ potŭ face a vĕ modifica ideia ce v'aţĭ făcutŭ de dênșiĭ. Nu tocmaĭ efectulŭ uneĭ rele crescerĭ a fostŭ care a produsŭ rătăcirea lorŭ, ci efectulŭ imperfecţiuneĭ natureĭ

omuluĭ care îlŭ face sĕ nu 'șĭ pótă stăpîni pasiunele, sĕ nu pótă priimi cu sânge rece uă lovitură ce i se dă în inimă.

— A! Elŭ îĭ apară; acésta este uă dovadă că a începutŭ sĕ se ameţéscă. Elŭ se crede iubitŭ și de aceia este atâtŭ de marinimosŭ; tot-d'auna se uită cine-va cu compătimire la acelŭ căruia 'ĭ-a luatŭ loculŭ. A! asta e bine; musca a începutŭ sĕ se prindă în ţesătura păiajenuluĭ, îșĭ ḑicea Irma în sine.

— Gelosia a făcutŭ pe ceĭ maĭ susŭ pușĭ prin nașterea lorŭ, pe ceĭ maĭ bine crescuţĭ sĕ comită chiarŭ crime, ca și ceĭ maĭ ordinarĭ ómenĭ, urmă Alexandru.

— Este gelosŭ! Asta e de mine; prin gelosie îlŭ voĭ învinge de sigurŭ, — urmă a 'șĭ vorbi Irma.

Și viindu-'ĭ rêndulŭ a eși cu cavalerulŭ de vis-a-vis, ea nu rĕspunse nimicŭ luĭ Alexandru, dérŭ începu a cocheta cu vechiulŭ sĕŭ curtezanŭ.

Alixandru, fără a pierde tempulŭ, și avêndŭ aerulŭ a nu observa mișcările cochetiĭ séle dame, începu a vorbi cu vecina sa de la stânga, care era uă damă fórte gentilă. Elŭ se preocupa de dênsa într-unŭ modŭ particularŭ și părea că se interesa atâtŭ de multŭ de ea în cât îșĭ uitase de danţŭ; astŭ-felŭ că de maĭ multe orĭ Irma a trebuitŭ sĕ 'ĭ aducă aminte că este rêndulŭ luĭ sĕ danţeze.

Alexandru îșĭ dedea aerulŭ a fi distratŭ din causa vecineĭ, și 'șĭ cerea scuze pentru greșélele ce într'adinsŭ făcea.

— Sunteţĭ fórte distratŭ astă-séră, îĭ ḑise Irma, cu unŭ tonŭ în care fără sĕ vrea lăsa sĕ transpire gelosia.

— In adevĕrŭ... rĕspunse elŭ cu unŭ aerŭ încurcatŭ ca cumŭ arŭ fi căutatŭ unŭ pretextŭ pe care ênsĕ nu'lŭ putea găsi.

— Regretŭ că v'amŭ cerutŭ sĕ dansaţĭ cu mine. D-v.

de politeţe n'aţĭ pututŭ refusa, şi astŭ-felŭ v'amŭ lipsitŭ de plăcerea de a dansa cu o alta care v'arŭ interesa... îĭ ḑise ea cu o vĕdită mânie pe care nu şi-o puté ascunde.

— Ce ḑiceţĭ dómnă! Din contră, plăcerea de a dansa cu d-v., suvenirea celorŭ petrecute în astă-séră, şi ideia că ceĭ-l'alţĭ bărbaţĭ mĕ pismuescŭ, facŭ că suntŭ atâtŭ de distratŭ, — rĕspunse elŭ cu uă prefăcută sinceritate.

— Décă dênşiĭ v'arŭ vedea maĭ de aprópe atuncĭ n'ar avea ce sĕ pismuiască, căcĭ nu póte nimenĭ sĕ pismuiască pe acelŭ care de politeţe se sacrifică.

— Aveţĭ dreptate sĕ ḑiceţĭ că déca dênşiĭ arŭ putea vedea de aprópe n'arŭ avea nimicŭ de pismuitŭ în mine, şi liniştea lorŭ arŭ fi mare asigurându-se că în realitate nu există nicĭ unŭ pericolŭ din acelea carĭ în aparenţă pare că arŭ exista, şi care 'ĭ aŭ amăgitŭ într'atâtŭ în câtŭ sĕ 'ĭ facă geloşĭ...

Elŭ ḑise aceste cuvinte cu atâta naivitate că s'arŭ fi pututŭ orĭ cine înşela pentru a 'lŭ crede de bună credinţă în ceia ce esprima.

Irma se uită lungŭ la dênsulŭ ca cum arŭ fi căutatŭ sĕ 'ĭ ghicéscă gândulŭ; însă elŭ era destulŭ de finŭ pentru a nu lăsa sĕ se vaḑă de câtŭ aceia ce vrea dênsulŭ.

Cuadrilulŭ terminându-se, Alexandru 'şĭ condu-se dama la loculŭ eĭ şi, dupĕ ce 'ĭ mulţumi pentru plăcerea ce 'ĭ a făcutŭ; dupĕ ce schimbă câte-va vorbe pline de afecţiune cu visaviulŭ sĕŭ, pe care 'lŭ lăsă lêngă dênsa, se înclină şi se retrase.

Irma se uită dupĕ elŭ cu mare mirare, vĕḑêndu-lŭ câtŭ de puţinŭ gelosŭ erea pe câtŭ timpŭ o lăsa cu celŭ maĭ primejdiosŭ dintre curtezanĭ, şi pleca atâtŭ de liniscitŭ, Dérŭ care 'ĭ fu amărăciunea cândŭ îlŭ vĕḑu aşeḑându-se în faţa eĭ lêngă dama cu care vorbise la cuadrilŭ. Acéstă damă se numia Ghizela.

Cu tóte silinţele ce 'şĭ făcea pentru a nu se uita la dênşiĭ, ochiĭ sĕĭ ênsĕ nu se puteaŭ deslipi de acolo, şi arŭ fi datŭ multŭ sĕ pótă audi ceea-ce 'şĭ vorbéŭ. Gelozia, cu care ea credea sĕ învingă pe Alexandru, începea sĕ 'ĭ róḑă inima.

Era fórte distrată, respundea cu mare greutate la vorbele ce 'ĭ adresa cavalerulŭ de lêngă dênsa, şi multe din ele nicĭ nu le auḑea, atâtŭ erea de absorbită.

— Sunteţĭ fórte distrată, îĭ ḑise cavalerulŭ.

— Nu suntŭ distrată, dérŭ nu 'mĭ este bine.

— Da! Şi ce aveţĭ? Ce rĕŭ simţiţĭ? o întrebă elŭ cu nevinovăţie, ca cumŭ nu arŭ fi avutŭ nicĭ uă idee despre causa rĕuluĭ eĭ.

— Mĕ dóre, capulŭ, – respunse Irma, puindu-şĭ mâna pe frunte.

— Şi ce v'a causatŭ acéstă durere de capŭ? Aţĭ avut vre o supărare.

Dênsa era fórte încurcată pentru a respunde neputêndŭ spune adevĕrata causă, dér îndată 'ĭ veni în gând sĕ spue cele ce s'aŭ petrecutŭ cu aceĭ duoĭ tinerĭ, şi sĕ atribue durerea sea de capŭ la supărarea ce 'ĭ aŭ caucatŭ purtarea lorŭ.

— A'ţĭ avutŭ dreptate sĕ vĕ supĕraţĭ, 'ĭ respunse elŭ, dérŭ nu trebuie sĕ vĕ tulburaţĭ atâta, căcĭ suntŭ sigurŭ că dênşiĭ nu aŭ avutŭ intenţiunea sĕ vĕ atingă. Ênsĕ gelozia rătăcesce atâtŭ de multŭ pe acelŭ care 'lŭ frământă în câtŭ 'lŭ pune în poziţiune sĕ facă rĕulŭ fără ca sĕ scie ce face.

In acestŭ momentŭ se apropiară şi ceĭ duoĭ tinerĭ carĭ veneaŭ sĕ céră scuze de la Irma. Momentulŭ era bine alesŭ, căcĭ Irma fiind tocmaĭ frămîntată de torturele gelosieĭ şi înţelegêndŭ prin sine însă'şĭ amărăciunea de care inima lorŭ a trebuitŭ sĕ fie plină, se grăbi ale primi

scuzele și începu chiar a face glume, nebunii, a râde în fine cu dênșii ca și mai înainte.

Mai multŭ ca tot-d'auna întrebuință tótă puterea grațiilorŭ séle, tóte armele cochetăriei în scopulŭ de a face pe curtezanii ei së crédă că nu se interesézä nici de cum de Alexandru, iérŭ, acestuia arëtându'i indiferență së 'lŭ pue în același timpŭ în gelozie, făcêndu'lŭ së sufere aceia ce suferea ea în acele momente.

Biata Irma! câtŭ se rătăcia ea judecândŭ dupe inima ei! Ea nu înțelegea, nu știa face deosebire între suferințele unei inime cândŭ iubesce seriosŭ — în care së stricóră bănuielile, adesea imaginare, avêndŭ ênsë de obiectŭ uă singură persónă, — și acelea ale unei cochete cândŭ întâmpină resistență, cândŭ întâlnesce în cale'i vre unŭ bărbatŭ care së stea indiferentŭ înaintea frumuseței séle, și ale cării grații së nu aibă putere asupra lui; în fine între gelozie provenită dintr'unŭ amorŭ seriosŭ, și aceea de tóte ḑilele, provenită din amorulŭ propriŭ.

. . . .

Alexandru părea că nici își mai aduce aminte de dênsa, atâtŭ era de preocupatŭ de dama lêngë care ședea. Érŭ curtesanii departe de a se amăgi, ei vedéŭ și înțelegéŭ ce se petrece în inima Irmei.

Astŭ-felŭ silințele ei nu avéŭ altŭ efectŭ de câtŭ acela de a o obosi și a o face së se îndoéscă de forțele séle; și arëtându'i câtŭ de mare și grea era lupta în care intrase cu Alexandru, së vadă cumŭ s'a înșelatŭ cândŭ a creḑutŭ că musca începea së se prindă în țesăturile păiajenului.

Miezulŭ nopții sunândŭ, fie-care se duse së'și ia nópte bună de la gazdă; și adunarea împărțită în mai multe grupe, părăsi salonulŭ.

Alexandru eși împreună cu Ghizela. Eĭ făcéŭ parte din aceeașĭ grupă în care era Irma.

Casa în care locuia Ghizela fiindŭ cea maĭ apropiată, grupa se opri înaintea eĭ, și Ghizela luândă'șĭ nópte bună de la toţĭ, intră, iérŭ ceĭ-l-alţĭ îșĭ urmară drumul.

Irma locuia în aceiașĭ casă cu Alexandru. Când dér grupa ajunse în dreptulŭ aceleĭ case, Irma împreună cu mumă-sa, soră-sa și Alexandru se despărţiră de puţiniĭ carĭ maĭ rĕmâneaŭ.

Alexandru după ce le conduse pênĕ la ușe, le salută, și în locŭ de a merge înainte, camera sa fiindŭ după acelea ocupate de Irma și mumă-sa, se întórse înapoĭ.

— V'aţĭ uitatŭ unde ședéţĭ? îlŭ întrebă Irma uitându-se la elŭ.

— Nu, rĕspunse Alexandru zêmbindŭ, dérŭ nu intru âncă.

— A! maĭ aveţĭ vre uă adunare?

— Ce adunare maĭ póte fi acum după miedulŭ nopţiĭ? Dérŭ mĕ ducŭ sĕ umblu puţinŭ căcĭ mĕ simţŭ cam indispusŭ din causa căldureĭ din salonŭ.

Nópte bună, îĭ dise ea cu óre-care agitaţiune.

— Nópte bună, rĕspunse elŭ cu unŭ tonŭ liniscitŭ.

Irma după ce intră în camera eĭ unde dormea singură, începu sĕ se desbrace dérŭ era fórte agitată; ideea că póte Alexandru se ducea sĕ întâlnéscă vre uă femeie, o frământa multŭ. Nu'ĭ venea sĕ se culce, nu avea astâmpărŭ, și neputêndŭ sta la unŭ locŭ se preumbla prin cameră. In urmă se duse la feréstră, ridică încetŭ transparentulŭ și se uită pe promenadă, dérŭ ne vĕdêndŭ pe nimenĭ începu iarășĭ a umbla prin cameră.

După câte-va minute ea se opri, stinse lumânarea și aședêndu-se pe scaunŭ la feréstră ridică iarășĭ transpa-

dâns..ntulŭ, ênsĕ atâtŭ câtŭ sĕ pótă vedea cu un ochiŭ pentru ca sĕ nu se observe din afară. Alexandru totŭ nu se vedea. Atuncĭ Irma se întări și maĭ multŭ în ideia că elŭ s'a dusŭ la vre-uă femee, căcĭ déca arŭ fi fostŭ cum ḑicea dênsulŭ, că se duce sĕ umble, trebuia sĕ fie pe promenadă.

Ea se gândi la cine s'arŭ fi dusŭ elŭ, și adesea gândulŭ i se oprea la Ghizela. Frământătura sea era mare. Ideia e cá elŭ se găsesce în brațele uneĭ femeĭ în acele momente în carĭ ea era atâtŭ de agitată, că elŭ, uitând'o pe dênsa, gusta plăcerea lêngĕ uă alta în acelașŭ timpŭ pe când ea era singură și gândea la dênsulŭ, iarŭ în loc de plăcere înghițea amărăciunea cea maĭ amară, ideia acésta îĭ făcea multŭ rĕŭ.

Uă oră trecuse de la plecarea luĭ Alexandru, în care timpŭ Irma, nemișcată de la feréstră, era singura care turbura singurătatea nopțeĭ prin ochiulŭ sĕŭ ațintitŭ pe promenadă.

Singurătatea și liniștea, de care era înconjurată o făcea sĕ simță și maĭ tare suferința sea. Nefiindŭ nimicŭ care sĕ 'ĭ întrerupă gândurile, Alexandru era nelipsitŭ din mintea eĭ, îlŭ vedea cu capulŭ plecatŭ pe sênulŭ aceleĭ femeĭ, îlŭ auḑea vorbindu'ĭ de amorŭ, și i se părea chiarŭ că sgomotulŭ sărutărilorŭ lorŭ, străbătândŭ spațiulŭ, venéŭ sĕ se oprécă la urechile eĭ. Și atuncĭ . . . atuncĭ furiile gelozieĭ făcéŭ sĕ 'ĭ tremure corpulŭ și sĕ 'ĭ scânteeze ochiĭ, ale cărorŭ flacărĭ spintecêndŭ întunericulŭ în care era afundată camera sea, aruncă lumina în inima eĭ făcênd'o sĕ vaḑă ceia-ce pênĕ atuncĭ nu știa. . .

— O! — îșĭ ḑise ea cu spaimă și cu buzele tremurânde. — Este cu putință! M'amŭ înșelatŭ atâtŭ de multŭ! Căḑut'amŭ eŭ în cursa întinsă pentru dênsulŭ! O! dérŭ acésta nu se póte, nu o voescŭ . . .

In acestŭ momentŭ ea vĕḑu pe Alexandru venindŭ cu pașĭ grăbițĭ.

— A! nu maĭ este îndoélă, elŭ vine de la uă femee, pașiĭ sĕĭ grăbițĭ o spunŭ în destulŭ acésta.

Și prima sea mișcare, vĕḑêndu'lŭ, fu de a se repeḑi la ușe spre a 'ĭ eși înainte, dérŭ îndată se opri, îșĭ puse mâinele la inimă, pe care o strânse cu putere, și se aruncă înapoĭ ḑicêndu'șĭ : — Nu, nu voiŭ sĕ 'ĭ arĕtŭ ce se patrece în mine, nu voiŭ sĕ scie nimicŭ, nu voescŭ sĕ afle . . . că 'lŭ iubescŭ!

— Nu! — adăogă ea cu spaimă, nu 'lŭ iubescŭ! nu voiŭ sĕ 'lŭ iubescŭ. Mĕ voiŭ sdrobi, voiŭ suferi dérŭ, voiŭ ascunde suferința mea. Voiŭ lupta, voiŭ fugi de elŭ dérŭ nu voiŭ cădea!

Și sdrobită de luptele ce avea cu sine ênsĕșĭ, căḑu, maĭ multŭ de câtŭ se așeḑă, pe patŭ.

XII

Alexandru, dupĕ ce a condusŭ pe Irma pênĕ la ușe, se întórse pe promenadă, și apucândŭ în josŭ pe drumulŭ celŭ mare, merse pênĕ ce eși afară din satŭ. Elŭ era atâtŭ de multŭ cufundatŭ în gândire în câtŭ nicĭ nu vedea câtŭ s'a depărtatŭ de multŭ, nicĭ că se află în câmpŭ liberŭ, și urma a merge înainte.

Ceia-ce preocupa pe Alexandru atâtŭ de multŭ o vomŭ afla îndată ascultândŭ cele ce 'șĭ vorbea elŭ singurŭ.

— Stranie ființă! Și maĭ straniĭ încă impresiunile multiple și diverse ce 'mĭ produce ea. Când se uită la mine, privirlle eĭ mĕ turbură, zîmbirea eĭ mĕ fermecă, accentulŭ eĭ mĕ câștigă. Când o vĕḑŭ ênsĕ înconjurată de bărbațĭ, în miḑloculŭ cărora ea se desmiardă, primindŭ cu multă plăcere vorbele lorŭ, acoperindu'ĭ cu privirile séle pe toțĭ carĭ o înconjóră, împărțindŭ între

dênșiĭ surîsurile eĭ, ameţindu'ĭ cu graţiile cu carĭ o a înzestratŭ natura; atuncĭ în locŭ de gelozie eŭ nu simţŭ în inima mea de câtŭ desgustŭ, și rĕmâiŭ în faţa eĭ atâtŭ de rece . . . atâtŭ de rece în câtŭ mĕ face sĕ mĕ îndoescŭ că prin vinele mele curge sânge. Și cu tóte astea amŭ sânge, și destulŭ de viŭ, și prin vinele mele elŭ curge atâtŭ de liberŭ și abondentŭ, în câtŭ amŭ credutŭ că are sĕ mĕ înece când amŭ audit'o cântândŭ.

— O! vocea eĭ rĕsuna în adânculŭ inimeĭ mele, notele ce ea scotea aflaŭ echoŭ în sufletulŭ meŭ, foculŭ cu care se esprima 'mĭ ardea sênulŭ, iérŭ dulcéţa privirilorŭ séle mĕ magnetisa. Ascultând'o și privind'o, eramŭ așa de transportatŭ în câtŭ mĕ credémŭ sub farmeculŭ unuĭ visŭ, părea că mĕ aflu în cerŭ înaintea unuĭ îngerŭ . . . Și în adevĕrŭ, nu era de câtŭ unŭ visŭ din care nu mĕ amŭ desceptatŭ de câtŭ la cuadrilŭ, atuncĭ când realitatea 'mĭ o arĕta iérășĭ așa cum este ea, uă cochetă. Uă cochetă care pentru câte-va momente împrumutase privirea, vocea și inima unuĭ îngerŭ pentru ca sĕ mĕ amăgéscă sĕ 'șĭ ajungă astŭ-felŭ scopulŭ ce urmăresce, scopŭ pe care din fericire i l'amŭ înţelesŭ.

— O! dérŭ nu, scopulŭ eĭ nu se va realisa; suntŭ sigurŭ de mine. Rĕcéla și indiferenţa în care amŭ rĕmasŭ iérășĭ, desceptându-mĕ din visŭ, mĕ liniscesce în destulŭ.

— Seriositatea și modestia, carĭ facŭ adevĕrata frumuseţe a uneĭ femeĭ, dênsa nu le are. Ele aŭ strĕlucitŭ ca douĕ stele pe fruntea eĭ, ênsĕ s'aŭ stinsŭ îndată căcĭ nu eraŭ de câtŭ nisce stele electrice! . . .

— Ce pĕcatŭ că rsalitatea nu se aseamĕnă visuluĭ! De ce nu a rĕmasŭ ea astŭ-felŭ cum era atuncĭ! De ce natura a făcut'o atâtŭ de frumósă, și 'ĭ a datŭ uă inimă așa de urâtă! De ce? Pentru ca sĕ sdrobéscă inimele acelora carĭ, amăgindu-se de frumuseţea figureĭ, sĕ nu pótă

vedea urâciunea și goliciunea inimeĭ. O! cochetele suntŭ cele maĭ primejdióse ființe; ele nu daŭ nicĭ plăcerile voluptóse — de și pasagere, — ale capriciuluĭ, nicĭ transporturile răpitóre ale amoruluĭ. Ceia-ce daŭ ele acelorŭ carĭ le iaŭ în seriosŭ, neînțelegêndu-le, este uă desêvêrșită nelinisce, uă necontenită agitare, care obosindu-le corpulŭ, în acelașĭ timpŭ le aprinde inima, dându-le sĕ bea, pentru a 'șĭ potoli setea, amărăciunea îndoelelorŭ, veninulŭ geloziei!

— O! sĕ fugă cine-va de asemenea ființe! séŭ déca póte, sĕ le sdrobéscă ca pe unŭ șérpe înveninatŭ.

Elŭ stătu în locŭ pentru a 'șĭ aprinde o țigară, și atuncĭ, uitându-se împrejuru'ĭ, vĕḑu câtŭ s'a depărtatŭ de multŭ.

Dupĕ ce 'șĭ aprinse țigara se întórse înapoĭ, și cu ochiĭ în josŭ, lovindŭ cu bastonulŭ pietricelele ce întâlnea în cale'ĭ, mergea gânditorŭ.

— Și cu tóte astea, urmă elŭ, acele ființe suntŭ de plânsŭ; viața lorŭ este tristă în realitate. Sĕ lupte, sĕ lupte neîncetatŭ, și pentru ce? Pentru ca sĕ facă câtŭ maĭ multe victime, prntru ca sĕ sdrobéscă câtŭ maĭ multe inimĭ; pentru ca sĕ sfărame iluziunile, sĕ stingă poezia, sĕ tâmpéscă inteligența; în fine pentru ca sĕ distrugă, sĕ abrutizeze, sĕ omóre!... Viața lorŭ nu este de câtŭ unŭ blestemŭ! Jidovulŭ rătăcitorŭ avea pe capulŭ sĕŭ blestemulŭ de a umbla necontenitŭ și fără repaosŭ, alŭ lorŭ este acela de a lupta neîncetatŭ; prin orĭ-ce locŭ trecea elŭ, presența sea prevestea și aducea uă nenorocire, a lorŭ de asemenea prevestește condamnarea, acelorŭ carĭ se apropie de ele, la cele maĭ grele suferințe.

— Sĕ nu trăiască cine-va de câtŭ numaĭ pentru a causa suferințe! Cum póte sĕ fie plăcută uă astŭ-felŭ de viață?

— In locŭ de transportulŭ dulce alŭ amoruluĭ, ele nu